

Udskriftsdato: 13. december 2025

2024/1 LSF 159 (Gældende)

Forslag til Lov om ændring af lov om beskyttelse af havmiljøet og lov om maritim fysisk planlægning (Etablering af Havnaturfonden og mulighed for midlertidig dispensation fra havplanen m.v.)

Ministerium: Miljø- og Ligestillingsministeriet

Journalnummer: 2024-7115

Forslag

til

Lov om ændring af lov om beskyttelse af havmiljøet og lov om maritim fysisk planlægning

(Etablering af Havnaturfonden og mulighed for midlertidig dispensation fra havplanen m.v.)

§ 1

I lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. lovbekendtgørelse nr. 147 af 19. februar 2024, som ændret ved § 1 i lov nr. 463 af 15. maj 2017 og § 4 i lov nr. 322 af 2. april 2024, foretages følgende ændring:

1. Efter kapitel 11 indsættes:

»Kapitel 11 a

Havnaturfonden

§ 38. Miljøministeren etablerer Havnaturfonden som et sekretariat i Miljø- og Ligestillingsministeriet.

Stk. 2. Havnaturfonden har til formål gennem sine aktiviteter at bidrage til beskyttelsen af arter og genopretning af økosystemer i det danske havareal.

Stk. 3. Havnaturfonden kan gennemføre eller yde tilskud til følgende aktiviteter:

- 1) Naturgenopretningsprojekter i det danske havareal.
- 2) Indsamling af ny viden og systematisering af eksisterende viden om naturgenopretning og sameksistens mellem natur og udbygning af vedvarende energi på havet.
- 3) Kortlægning af områder til naturgenopretning i det danske havareal, hvor forekomsten af forskellige naturtyper og den konkrete tilstand ikke er velkendt.
- 4) Udvikling af digital infrastruktur til lagring og udstilling af miljødata og et værktøj til gennemførelse af økosystemanalyser.

Stk. 4. Miljøministeren udvælger naturgenopretningsprojekter i det danske havareal, jf. stk. 3, nr. 1, hvor det vurderes som sandsynligt, at projekterne vil være omkostningseffektive og vil have en positiv og langvarig effekt for havnaturen.

Stk. 5. Miljøministeren kan iværksætte evaluering af effekten af Havnaturfondens naturgenopretningsprojekter i det danske havareal, jf. stk. 3, nr. 1.

Stk. 6. Miljøministeren fastsætter nærmere regler om gennemførelse af og tilskud til aktiviteter omfattet af stk. 3, herunder om udvælgelse og gennemførelse af projekter samt om indsamling og videregivelse af viden.

§ 38 a. Miljøministeren nedsætter et uafhængigt udvalg, som skal rådgive Havnaturfonden om dens aktiviteter.

Stk. 2. Miljøministeren udpeger medlemmerne af det rådgivende udvalg efter forhandling med klima-, energi- og forsyningsministeren.

Stk. 3. Miljøministeren fastsætter regler om det rådgivende udvalg, herunder en forretningsorden for udvalget.«

§ 2

I lov om maritim fysisk planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 400 af 6. april 2020, som ændret ved § 5 i lov nr. 782 af 4. maj 2021, foretages følgende ændringer:

1. I § 14, *stk. 1*, ændres »§§ 15 og 16« til: »§§ 15, 16 og 16 a«.

2. I § 14, *stk. 1*, indsættes som 2. *pkt.*:

»Statslige og kommunale myndigheder skal afslå en ansøgning om tilladelse til anlæg eller arealanvendelse, der er i strid med havplanen, forslag til havplanen eller ændringer af havplanen.«

3. I § 14, *stk. 2*, ændres »stk. 1« til: »stk. 1, 1. pkt.,«.

4. Efter § 16 indsættes i *kapitel 5*:

»§ 16 a. Erhvervsministeren kan på baggrund af en anmodning om dispensation fra en statslig myndighed dispensere fra bestemmelser i havplanen, forslag til havplanen eller ændringer af havplanen til arealanvendelser med henblik på forskning, udvikling eller test, som er tidsbegrænset til maksimalt 4 år. Arealanvendelserne skal have til formål at understøtte og fremskynde mål inden for klima, vedvarende energi, natur, miljø og biodiversitet.«

5. I § 22, *stk. 1*, indsættes efter »havplanen«: », ændring af havplanen«, og efter »§ 14,« indsættes: »eller med en dispensation, der er meddelt af erhvervsministeren, jf. § 16 a,«.

6. I § 22, *stk. 2*, indsættes efter »havplanen«: », ændring af havplanen, forslag til havplan eller en dispensation, der er meddelt af erhvervsministeren, jf. § 16 a,«.

§ 3

Loven træder i kraft den 1. juni 2025.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og baggrund

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Etablering af og formål med Havnaturfonden

2.1.1. Gældende ret

2.1.2. Miljø- og Ligestillingsministeriets overvejelser

2.1.3. Den foreslåede ordning

2.2. Fondens dispositioner

2.2.1. Gældende ret

2.2.2. Miljø- og Ligestillingsministeriets overvejelser

2.2.3. Den foreslåede ordning

2.3. Det rådgivende udvalg

2.3.1. Gældende ret

2.3.2. Miljø- og Ligestillingsministeriets overvejelser

2.3.3. Den foreslåede ordning

2.4. Mulighed for midlertidig dispensation fra havplanen

2.4.1. Gældende ret

2.4.2. Erhvervsministeriets overvejelser

2.4.3. Den foreslåede ordning

2.5. Offentlige myndigheder skal afslå en ansøgning, der er i strid med havplanen

2.5.1. Gældende ret

2.5.2. Erhvervsministeriets overvejelser

2.5.3. Den foreslåede ordning

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

6. Klimamæssige konsekvenser

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

8. Forholdet til EU-retten

8.1. Miljøvurdering og habitatvurdering

8.2. Statsstøtte

8.3. Lov om maritim fysisk planlægning

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

10. Sammenfattende skema

1. Indledning og baggrund

Regeringen (S, V, M), SF, LA, KF, EL, RV, DF og ALT indgik den 30. maj 2023 *Tillægsaftale om udbudsrammer for 6 GW havvind og Energiø Bornholm*. I medfør af aftalen skal der etableres et større antal havvindmøller i en række vindmølleparker i Østersøen, Kattegat og Nordsøen, og Havnaturfonden skal etableres med henblik på at understøtte en miljømæssig ansvarlig udbygning af den vedvarende energiforsyning med havvindmøller. Havnaturfondens formål er at foretage genopretning af havnatur samt at bidrage til viden om sameksistens mellem udbygning af vedvarende energi på havet og naturhensyn.

Med *Aftale om etablering af Havnaturfonden* af 27. juni 2024 har aftalepartierne (regeringen (S, V, M), SF, KF, EL og RV) aftalt formål og principper for Havnaturfonden samt organiseringen af fonden.

Det danske havmiljø er mange steder i ringe tilstand, hvilket har medført, at livet i havet flere steder gradvist uddør. De ringe betingelser for dyre- og planteliv er til væsentlig ulempe for særligt den marine biodiversitet, men udfordrer også fremtiden for f.eks. fiskerierhvervet i Danmark.

Den kommende udbygning af vedvarende energi på havet, som er afgørende for Danmarks grønne omstilling og klimamål, kan medføre yderligere pres på havmiljøet. Det er derfor væsentligt, at der tilvejebringes de bedst mulige forudsætninger for at sikre sameksistens mellem henholdsvis VE-udbygning på havet og miljø- og naturhensyn.

Formålet med *Aftale om etablering af Havnaturfonden* af 27. juni 2024 er at modarbejde den gradvise forringelse af havmiljøet og genoprette havnaturen. Dette er også afgørende for overholdelsen af den nyligt vedtagne Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 2024/1991 om naturgenopretning og om ændring af forordning (EU) 2022/869 af 24. juni 2024 (herefter naturgenopretningsforordningen).

Aftalepartierne ønsker derfor at etablere Havnaturfonden med et todelt formål om at foretage omkostningseffektiv naturgenopretning på havet og at bidrage til et forbedret vidensgrundlag om sameksistens mellem VE-udbygning på havet og miljø- og naturhensyn.

Det er tillige aftalt mellem regeringen og aftalepartierne, at Havnaturfonden etableres som en del af Miljø- og Ligestillingsministeriet, og at Havnaturfonden derfor ikke etableres som en fond i traditionel forstand. Det forventes, at miljøministeren efter forslaget nedsætter et sekretariat for fonden i Miljøstyrelsen.

Det foreslås, at miljøministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om anvendelsen af midlerne i Havnaturfonden og om udvælgelsen og gennemførelsen af fondens projekter. Det forventes desuden, at miljøministeren fastsætter regler om en tilskudsordning til medfinansiering af konkrete naturgenopretningsprojekter, der initieres af f.eks. kommuner eller private fonde med hjemmel i finansloven for finansåret 2025.

Det foreslås endvidere, at der nedsættes et uafhængigt rådgivende udvalg, som skal rådgive Havnaturfonden og komme med forslag til naturgenopretnings- og kortlægningsprojekter samt om de kriterier, der fastsættes for tildelingen af tilskud. Det forudsættes, at miljøministeren efter forslaget træffer afgørelse om igangsætning blandt de indstillede projekter efter drøftelse med aftalepartierne. Udvalget skal endvidere sikre vidensdeling med øvrige relevante organisationer samt samarbejde med Havnaturfondens sekretariat om inddragelse af ekstern privat og offentlig medfinansiering til Havnaturfonden, f.eks. gennem forskningspuljer, samarbejdsprojekter med erhvervslivet og velgørende fonde.

Det rådgivende udvalgs medlemmer foreslås udpeget af miljøministeren efter forhandling med klima-, energi- og forsyningsministeren. Det foreslås endvidere, at miljøministeren bemyndiges til at fastsætte regler om det rådgivende udvalg, herunder om en forretningsorden for udvalget.

Der foreslås derudover en række ændringer af lov om maritim fysisk planlægning, idet erfaringerne fra Danmarks første havplan, som blev fastsat ved bekendtgørelse med hjemmel i lov om maritim fysisk planlægning i september 2023, og en efterfølgende justering af bekendtgørelsen på baggrund af den politiske aftale mellem regeringen og alle Folketingets partier om Danmarks Havplan, har medført et behov herfor med henblik på at sikre lovens hensigtsmæssighed.

Der gives blandt andet mulighed for, at erhvervsministeren kan meddele midlertidig dispensation fra havplanen, udkast til havplanen eller ændringer til havplanen til midlertidige arealanvendelser med henblik på forskning, udvikling eller test, når formålet er at understøtte og fremskynde mål inden for klima, vedvarende energi, natur, miljø og biodiversitet.

Det foreslås endeligt, at lov om maritim fysisk planlægning ændres, således at det tydeliggøres, at offentlige myndigheder skal afslå en ansøgning om tilladelse til anlæg eller arealanvendelse, der er i strid med havplanen, forslag til havplanen eller ændringer af havplanen.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Etablering af og formål med Havnaturfonden

2.1.1. Gældende ret

Der er ikke på nuværende tidspunkt etableret en statslig fond med det formål, som er beskrevet ovenfor under lovforslagets pkt. 1.

Efter gældende ret kan miljøministeren, såfremt der indhentes de relevante tilladelser i henhold til gældende regler, gennemføre aktiviteter, der beskytter havmiljøet i det danske havareal, idet gennemførelsen af disse aktiviteter er udtryk for såkaldt faktisk forvaltningsvirksomhed inden for miljøministerens ressortområde. Miljøministeren har dog ikke efter gældende ret en udtrykkelig ret til at gennemføre den type aktiviteter, der fremgår af den foreslåede § 38, stk. 3, inden for rammerne af de foreslåede regler for Havnaturfonden, f.eks. lovpligtig evaluering af projekter og rådgivning fra et rådgivende udvalg.

2.1.2. Miljø- og Ligestillingsministeriets overvejelser

Det danske havmiljø er i dag i ringe tilstand mange steder, og den marine natur og biodiversitet er presset grundet årtiers aktiviteter med negativ påvirkning af havmiljøet. Som anført i aftalen om etablering af Havnaturfonden af 27. juni 2024 ønsker aftalepartierne at sikre, at det danske havmiljø opprioriteres og genoprettes med initiativer, der bidrager til øget natur- og biodiversitet.

Formålet med Havnaturfonden er efter forslaget at genskabe tabt havnatur, der kan danne grundlag for levedygtigt dyre- og planteliv. Fondens projekter vil skulle have fokus på at genoprette havnatur, hvilket omfatter bevarelse og genopretning af havdyr og -planter, så havets levevilkår forbedres med henblik på opretholdelse af økosystemet. Havnaturfonden har samtidig efter forslaget til formål at bidrage til ny viden om mulighederne for at fremme sameksistens med vedvarende energianlæg på havet.

Havnaturfondens fokus vil efter forslaget være på miljøforhold i havet, og det er Miljø- og Ligestillingsministeriets vurdering, at der bør tages højde herfor ved fondens forankring. Det forventes endvidere, at miljøministeren fastsætter regler om fondens aktiviteter, herunder om udvælgelse og gennemførelse af projekter samt indsamling og videregivelse af viden.

Havnaturfonden skal efter forslaget bidrage til beskyttelsen af arter og genopretning af økosystemer ved at foretage omkostningseffektiv genopretning af havnatur og biodiversitet. Det foreslås videre, at Havnaturfonden skal bidrage til viden om miljø- og natureffekterne af VE-udbygningen på havet med henblik på at forbedre havmiljøet.

Miljøministeren kan efter gældende ret udføre projekter, der bidrager til at genoprette havnatur og marine økosystemer, såfremt relevante tilladelser indhentes i henhold til gældende regler. Miljøministeren er imidlertid ikke efter gældende ret forpligtet til at gøre dette efter principper, som svarer til dem, der fremgår af aftalen om etablering af Havnaturfonden, herunder krav til effektevaluering og inddragelse af et rådgivende udvalg.

Miljøstyrelsen har faglig ekspertise og erfaring inden for naturgenopretning på havet. Den foreslåede forankring af Havnaturfonden i Miljøstyrelsen giver i højere grad mulighed for at trække på den viden, der allerede eksisterer i Miljøstyrelsen, i modsætning til hvis Havnaturfonden var blevet oprettet som en selvstændig fond. Vidensgrundlaget og det brede netværk sikrer, at den foreslåede Havnaturfond hurtigst muligt kan fungere som tiltænkt, og at der ikke først skal opbygges en ny struktur og ny erfaring.

Den foreslåede forankring i Miljøstyrelsen muliggør endvidere, at Havnaturfondens indsatser kan tænkes sammen med øvrige politiske tiltag, f.eks. trawlfri områder og marine naturnationalparker, samtidig med at det giver gode muligheder for at sammentænke indsatser med Danmarks EU-forpligtelser vedrørende natur og biodiversitet til havs, herunder naturgenopretningsforordningen og de marine aspekter af den nationale naturgenopretningsplan, som skal udarbejdes efter forordningen. Naturgenopretningsforordningen kræver etablering af nye marine naturtyper, beskyttelse og forbedring af eksisterende havnatur samt effektevervågning af gennemførte tiltag. Det forudsætter både konkrete forvaltningstiltag og viden om havbundens natur og havets tilstand. Det er alle elementer, som Havnaturfonden kan bidrage til.

Ansættelsesretligt vil statens regler efter forslaget gælde for sekretariatets ansatte.

2.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at miljøministeren opretter Havnaturfonden som en enhed i Miljø- og Ligestillingsministeriet.

Det forventes, at miljøministeren etablerer Havnaturfonden som en enhed i Miljø- og Ligestillingsministeriet ved at oprette et sekretariat for fonden i Miljøstyrelsen. Dette indebærer, at der efter lovforslaget med betegnelsen Havnaturfonden menes en bestemt enhed i form af et sekretariat i Miljø- og Ligestillingsministeriet, herunder forventeligt i Miljøstyrelsen, og med miljøministeren som øverste leder.

Havnaturfonden, som det foreslås, at miljøministeren etablerer ved lov, er ikke en fond i fondslovgivningens forstand og vil ikke være underlagt fondslovgivningen.

Da fonden foreslås etableret som en del af Miljø- og Ligestillingsministeriet og dermed som en del af den statslige forvaltning, er fonden herudover omfattet af almindelige forvaltningsretlige regler og principper.

2.2. Fondens dispositioner

2.2.1. Gældende ret

Der er ikke i gældende ret særlige bestemmelser, der regulerer de handlinger, der foretages af en fond som den foreslåede. Idet Havnaturfonden foreslås etableret som en del af Miljø- og Ligestillingsministeriet, vil de samme regler, der gælder for økonomiske dispositioner i Miljø- og Ligestillingsministeriet efter forslaget også gælde for Havnaturfonden.

I tekstanmærkning nr. 106 til § 23 på finansloven for 2025 er miljøministeren bemyndiget til at fastsætte regler om bl.a. ydelse af tilskud inden for nærmere bestemte paragraffer i finansloven, bl.a. § 23.21.50 om anlægsprogram. Efter § 23.21.50 er formålet med kontoen at understøtte naturforvaltningsprojekter for bl.a. at bevare og genoprette store og små naturområder.

2.2.2. Miljø- og Ligestillingsministeriets overvejelser

Det er aftalt mellem regeringen og aftalepartierne, at Havnaturfonden finansieres af 500 mio. kr. fra Grøn Fond, som er en pengepulje på i alt ca. 53,5 mia. kr., der skal finansiere grønne investeringer i Danmark. Hertil kommer op til 350 mio. kr. fra 6 GW havvindubuddet i områderne Nordsøen I, Kattegat II, Kriegers Flak II og Hesselø, der blev åbnet for ansøgninger den 22. april 2024, såfremt der ved udbuddet opnås et overskud ud over det forventede.

Det vil være Havnaturfondens kerneopgave at iværksætte projekter, der styrker havmiljø og -natur. Det er Miljø- og Ligestillingsministeriets vurdering, at det vil være afgørende for Havnaturfondens projekter, at de tilrettelægges med henblik på gennemførelse med det bedst mulige udbytte for havmiljøet. Med henblik herpå vurderer Miljø- og Ligestillingsministeriet, at der kræves høj faglighed for at kunne træffe hensigtsmæssige afgørelser på Havnaturfondens område. I den forbindelse vurderes det, at Miljø- og Ligestillingsministeriets faglige vurdering, under inddragelse af det rådgivende udvalg, vil kunne give det fagligt bedste beslutningsgrundlag for aftalepartierne, herunder om et projekt kan kvalificere sig til at blive ført ud i livet, og hvordan projektet i givet fald bedst iværksættes. Det er i den forbindelse Miljø- og Ligestillingsministeriets vurdering, at der opnås den mest effektive løsning, hvis Havnaturfondens sekretariat foreslår initiativer til miljøministeren og aftalepartierne. Det er Miljø- og Ligestillingsministeriets opfattelse, at det vil styrke Havnaturfondens vidensniveau at udvælgelse og gennemførelse af projekter foregår på grundlag af blandt andet tidligere erfaringer, samt at nye aktiviteter foretages med henblik på at bidrage til viden, som kan danne grundlag for efterfølgende aktiviteter.

Det forventes desuden, at miljøministeren med hjemmel i tekstanmærkning nr. 106 til § 23 på finansloven for 2025 fastsætter regler om en tilskudsordning til anlægsprojekter på havet, som en del af udmøntningen af den politiske aftale om Havnaturfonden, til gennemførelse af konkrete naturgenopretningsprojekter på havet, jf. den foreslåede § 38, stk. 3, nr. 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 1.

2.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at miljøministeren bemyndiges til at fastsætte regler om udvælgelsen af projekter, der skal realisere de formål, som fonden skal virke og disponere inden for. Det foreslås, at projekterne, jf. den foreslåede § 38 stk. 3, indstilles af Havnaturfondens sekretariat efter høring af det rådgivende udvalg for at sikre en faglig vurdering af, om et projekt er egnet til at blive realiseret. Det forventes, at miljøministeren i henhold til den foreslåede ordning fastsætter nærmere regler om, at Havnaturfondens sekretariat årligt udarbejder forslag til indsatser for det kommende år, herudover også forslag til indsatser, som foregår over flere år. Det forventes videre, at miljøministeren fastsætter nærmere regler om, at det rådgivende udvalg skal høres af Havnaturfondens sekretariat i forbindelse med udarbejdelsen af forslag til indsatser. Forinden miljøministeren udvælger konkrete projekter, forudsættes det, at ministeren inddrager de af Folketingets partier (regeringen (S, V, M), SF, KF, EL og RV), som er parter i aftalen om etablering af Havnaturfonden af 27. juni 2024.

Det foreslåede indebærer, at der udvælges naturgenopretningsprojekter i det danske havareal, jf. den foreslåede § 38, stk. 3, nr. 1, hvor det vurderes at være sandsynligt, at projekterne vil være omkostnings-effektive og vil have en positiv og langvarig effekt for havnaturen.

Det foreslås, at der ved udvælgelsen af konkrete indsatser for naturgenopretning lægges vægt på den forventede natureffekt af marine projekter, da det er væsentligt for fonden at have størst mulig effekt for naturgenopretning. Fonden vil efter forslaget fortrinsvist igangsætte konkrete indsatser i havområder, hvor det vurderes, at der i videst muligt omfang kan opnås en langvarig effekt.

Det foreslåede indebærer, at fondens naturgenopretningsindsatser som udgangspunkt effektevalueres, så genopretningsindsatser løbende kan bidrage med ny viden til efterfølgende indsatser. Havnaturfondens kortlægnings- og genopretningsindsatser vil efter forslaget have til formål dels at muliggøre genopretningsprojekter i flere områder, dels gennem afprøvning af konkrete metoder og forsøg at bidrage med ny viden om naturforbedrende tiltag ved vedvarende energianlæg og muligheder for sameksistens mellem sådanne anlæg og naturen. Det foreslåede indebærer derudover, at Havnaturfondens dataindsamling og udstilling via f.eks. kortlægning og lagring af data fra monitoreringsprogrammerne for vedvarende energianlæg på havet bl.a. kan understøtte forundersøgelser til opstilling af vedvarende energianlæg.

2.3. Det rådgivende udvalg

2.3.1. Gældende ret

Der er på nuværende tidspunkt ikke etableret eller fastsat regler for et rådgivende udvalg, som kan rådgive miljøministeren om de aktiviteter, der er omfattet af Havnaturfondens formål.

2.3.2. Miljø- og Ligestillingsministeriets overvejelser

For at Havnaturfonden kan iværksætte projekter, der styrker havmiljø- og natur, er det Miljø- og Ligestillingsministeriets vurdering, at der kræves høj faglighed for at kunne træffe hensigtsmæssige afgørelser på Havnaturfondens område. Et rådgivende udvalg med et højt fagligt niveau til at kvalificere Miljø- og Ligestillingsministeriets vurdering af Havnaturfondens aktiviteter vil kunne give det fagligt bedste

beslutningsgrundlag for miljøministeren og aftalepartierne, herunder om et projekt kan kvalificere sig til at blive ført ud i livet, og hvordan projektet i givet fald bedst iværksættes.

Med henblik på bedst muligt at tilrettelægge det rådgivende udvalgs arbejde i henhold til Havnaturfondens formål og årshjul er det Miljø- og Ligestillingsministeriets vurdering, at miljøministeren bør kunne fastsætte nærmere regler om det rådgivende udvalg, herunder om en forretningsorden.

Endelig bør det rådgivende udvalg også kunne rådgive miljøministeren om gennemførelsen af den tilskudsordning til anlægsprojekter på havet, som miljøministeren forventes at fastsætte regler om med hjemmel i tekstanmærkning nr. 106 til § 23 på finansloven for 2025, jf. ovenfor pkt. 2.2.2.

2.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der etableres et rådgivende udvalg vedrørende Havnaturfondens aktiviteter med henblik på at rådgive fonden om dens aktiviteter. Det rådgivende udvalg vil ikke kunne træffe beslutning om fondens arbejde. Det rådgivende udvalg vil efter forslaget have til opgave at rådgive miljøministeren om, hvordan fonden kan udforme sine naturgenopretnings- og kortlægningsaktiviteter, så de får størst mulig effekt i forhold til fondens formål, herunder både hvis fonden gennemfører sine egne projekter f.eks. gennem offentlige udbud eller hvis fonden giver tilskud til, at offentlige myndigheder eller private organisationer kan gennemføre naturgenopretningsprojekter efter regler, som miljøministeren forventes at fastsætte med hjemmel i tekstanmærkning nr. 106 til § 23 på finansloven for 2025, jf. ovenfor pkt. 2.2.2.

Medlemmerne af det rådgivende udvalg vil skulle repræsentere relevante aktører, og miljøministeren udpeger efter forhandling med klima-, energi- og forsyningsministeren medlemmerne af det rådgivende udvalg.

Det foreslås, at miljøministeren fastsætter regler om det rådgivende udvalg, herunder en forretningsorden for udvalget.

2.4. Mulighed for midlertidig dispensation fra havplanen

2.4.1 Gældende ret

Lov om maritim fysisk planlægning (herefter havplanloven) fastlægger rammerne for gennemførelsen af en planlægning af de danske havområder, jf. lovens § 1, stk. 1. Havplanen er – som et slutprodukt af havplanlægningsprocessen – udmøntet i en bekendtgørelse om havplanen, jf. lovens § 3, nr. 4. Efter § 9 i loven fastsætter erhvervsministeren regler om en samlet havplan for de danske havområder (havplanen), dvs. erhvervsministeren er efter bestemmelsen tillagt planlægningskompetencen for havplanen. Havplanen er i dag udstedt som bekendtgørelse om Danmarks havplan. Den konkrete udformning af havplanen sker i et løbende samarbejde mellem erhvervsministeren og øvrige berørte ministre, jf. § 10, stk. 4. Havplanens arealudlæg er således nøje overvejet og afvejet mellem erhvervsministeren og øvrige relevante ministre.

Havplanen skal tilvejebringes og ændres efter reglerne i lovens kapitel 4. Dette gælder uanset, om der er tale om varige anlæg og arealanvendelser eller midlertidige. Det følger dog af principperne bag havplanlægningen, at havplanlægningen skal have et langsigtet og helhedsorienteret sigte, jf. lovbemærkningerne til loven, jf. Folketingstidende 2015-16, tillæg A, L 131 som fremsat.

For en ny havplan gælder, at der skal offentliggøres et forslag til plan med en høringsfrist på mindst 6 måneder, som i særlige tilfælde kan fraviges, jf. § 10, stk. 1 og 3.

Ved ændringer af havplanen skal et forslag til ændret plan offentliggøres med en høringsfrist på mindst 8 uger, som i særlige tilfælde kan fraviges, jf. § 11, stk. 2 og 4. Hvis et forslag til ændring af havplanen medfører så omfattende ændringer af planen, at der reelt er tale om en ny havplan, kan ændringerne kun gennemføres efter proceduren i § 10, jf. lovens § 11, stk. 3.

Erhvervsministeren tager ved gennemførelse af havplanlægningen hensyn til økonomiske, sociale og miljømæssige forhold samt sikkerhedsaspekter for at støtte en bæredygtig udvikling og vækst i den maritime sektor under anvendelse af en økosystembaseret tilgang og for at fremme sameksistensen af forskellige relevante aktiviteter og anvendelser, jf. lovens § 5, stk. 1.

§ 5, stk. 2, i havplanloven angiver de sektorer og interesser, som havplanlægningen skal tage sigte på at bidrage til en bæredygtig udvikling af. Der er for disse sektorer og interesser foretaget arealudlæg, som afklarer og afvejer de modstridende interesser i området på et tidligt tidspunkt, og som i kraft heraf kan øge investeringssikkerheden for sektorerne. De arealudlæg, der er foretaget i planlægningen, indgår i grundlaget for de statslige myndigheders sektorplaner og enkeltafgørelser, herunder afgørelser om tilladelser til arealanvendelser og anlæg på havet.

Havplanen dækker hele det danske havområde, og planen inddeler havområdet i en række zoner. Der er i havplanen bl.a. udlagt udviklingszoner, der skal bidrage til at skabe udvikling og vækst for erhvervslivet samt til samfundsøkonomien. Udlægningen af områder til udviklingszoner indebærer, at der alene kan meddeles tilladelser til de pågældende formål inden for udlagte områder til det pågældende formål. Derved friholdes de øvrige områder for nye anlæg m.v. til de aktiviteter og anvendelser, som der planlægges for i udviklingszonerne, herunder råstofindvinding, transportinfrastrukturprojekter, landindvinding af væsentlig samfundsmæssig betydning, akvakultur og energisektoren til søs.

Efter lovens § 14, stk. 1, må statslige og kommunale myndigheder bortset fra de i §§ 15 og 16 nævnte tilfælde ikke efter anden lovgivning vedtage planer om eller meddele tilladelse m.v. til anlæg eller arealanvendelser, der er i strid med havplanen eller i strid med et forslag til havplan eller ændringer af havplanen, der er offentliggjort af erhvervsministeren.

Det følger af bekendtgørelse om Danmarks havplan, at havplanen udgør den overordnede planlægning på havet og angiver de fysiske rammer, inden for hvilke offentlige myndigheder kan meddele tilladelser eller vedtage planer efter anden lovgivning. Om der kan meddeles tilladelse til eller vedtages planer for en bestemt aktivitet inden for et område, der i overensstemmelse med havplanen kan anvendes hertil, afhænger dog fortsat af sektorlovgivningen. Udlægningen af områder i havplanen til bestemte formål eller konkrete projekter indebærer således ikke i sig selv en ret til udnyttelse af arealet til det pågældende formål eller projekt.

Det forhold, at et område er udlagt til etablering af anlæg m.v. til bestemte formål, indebærer ingen begrænsning af de regler, som gælder for de pågældende anlæg m.v. efter anden lovgivning.

Efter lovens § 15 er det muligt at give tilladelse eller vedtage en plan i strid med havplanlægningen, hvis planen eller tilladelsen skal sikre opfyldelse af EU-retlige eller internationale forpligtelser, og det ikke kan afvente ændring af havplanen. Dette skal ske efter forhandling med erhvervsministeren med sigte på at sikre en ensartet anvendelse af undtagelsesmuligheden.

§ 16 sikrer, at havplanen ikke er til hinder for, at der kan træffes foranstaltninger m.v. efter lov om

sikkerhed til søs i situationer, hvor det er nødvendigt og uopsætteligt af hensyn til sejladsikkerheden, forebyggelse af fare og forebyggelse af, at der lægges den frie sejlads hindringer i vejen m.v. De pågældende foranstaltninger m.v. omfatter bl.a. påbud, forbud og etablering af afmærkning. Øvrige berørte ministre skal oplyses om disse foranstaltninger, når disse fraviger havplanen, forslag til havplan eller ændringer heraf, der er offentliggjort.

Der kan således udelukkende disponeres i strid med havplanen efter § 15 og § 16.

I andre tilfælde kan tilladelser til anlæg og arealanvendelser, der er i strid med havplanen, kun meddeles, hvis der tilvejebringes en ny havplan, forslag til havplan eller ændring af havplanen, som muliggør anvendelsen.

2.4.2. Erhvervsministeriets overvejelser

Danmarks første havplan blev udstedt den 29. september 2023. Den har dog – siden påbegyndelsen af høringen den 31. marts 2021 – haft en foreløbig retsvirkning for offentlige og statslige myndigheders planer og tilladelser m.v., jf. § 14, stk. 1, i havplanloven. Havplanen er efterfølgende blevet ændret på baggrund af den politiske aftale mellem regeringen og alle Folketingets partier om Danmarks Havplan. De foreløbige erfaringer med havplanen har vist, at processen med at foretage ændringer til havplanen er uhensigtsmæssig i forhold til mindre arealanvendelser med henblik på forskning, udvikling og test, der har midlertidig karakter. Der ses derfor at være et behov for mere smidigt at kunne tillade, at arealer kan anvendes til brug for forskning, udvikling eller test af midlertidig varighed, og som har til hensigt at understøtte den grønne omstilling, uden for de udlagte udviklingszoner. Der er alene tale om en udfordring i forhold til sektorer og interesser, hvortil der er udpeget udviklingszoner, idet aktiviteten alene kan foregå i den dertil udpegede zone. Det drejer sig bl.a. om vedvarende energi, havbrug, skaldyrso opdræt m.v.

Det er Erhvervsministeriets vurdering, at muligheden for, at offentlige myndigheder kan tillade midlertidige arealanvendelser til forskning, udvikling eller test med henblik på grønne løsninger, bør smidiggøres, og at disse ikke bør afvente en ændring af havplanen.

2.4.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at muliggøre en midlertidig anvendelse af områder uden for de udviklingszoner, der er udlagt til formålet i den til enhver tid gældende havplan. Dispensation kan gives til arealanvendelser med henblik på forskning, udvikling eller test for en periode af op til 4 års varighed.

Det foreslåede skal gøre det muligt at give dispensation til, at sektormyndigheder kan tillade, at et område midlertidigt kan udnyttes til forskning, udvikling eller test med henblik på grønne løsninger. Det vil gøre det muligt at give dispensation til midlertidige arealanvendelser, hvor der i forbindelse med havplanlægningen ikke er planlagt for den pågældende anvendelse.

Der vil kunne søges dispensation i alle zoner i havplanen. Der vil således bl.a. kunne gives dispensation til, at den generelle anvendelseszone kan anvendes i det omfang afvejningen af de hensyn, der varetages med den generelle anvendelseszone, over for hensynet til at kunne tillade midlertidige arealanvendelser af begrænset karakter til forskning, udvikling eller test med henblik på grønne løsninger, tillader dette. Hensynene bag den generelle anvendelseszone er bl.a. at sikre, at der inden for området er mulighed for bl.a. aktiviteter og anlæg, der ikke planlægges for med havplanen, herunder f.eks. havneudvidelser, kystbeskyttelses anlæg, turisme og rekreativ anvendelse.

Med forskning, udvikling eller test menes anvendelser af arealet, der har som mål at udvikle nye eller forbedrede produkter, processer eller tjenesteydelser inden for alle områder, teknologier, industrier eller sektorer, eller der har som mål at opnå ny viden til gavn for flere eller med det formål at udvikle nye eller væsentlig forbedrede produkter, produktionsmetoder eller tjenesteydelser. Med forskning, udvikling og test menes endvidere, at der er tale om arealanvendelser, der endnu ikke er på kommercielt niveau.

Det kan f.eks. være grundforskning, der indebærer eksperimentelt eller teoretisk arbejde, hovedsagelig med henblik på erhvervelse af ny viden om de grundlæggende årsager til fænomener og observerbare forhold uden direkte kommerciel anvendelse for øje.

Den nærmere definition af arealanvendelse til forskning, udvikling eller test, vil fremgå af den sektorlovgivning eller sektorpraksis, som arealanvendelsen henhører under. Som konkrete eksempler på arealanvendelser, der efter omstændighederne vil kunne tillades midlertidigt, kan nævnes test af vedvarende energianlæg på havet med henblik på forskning, udvikling eller demonstration af nye projekter og processer efter § 22 a i lov om vedvarende energi. Det er således sektormyndigheden, der på baggrund af sektorlovgivningen skal foretage vurderingen af, om arealanvendelsen opfylder kriterierne for at blive betragtet som forskning, udvikling eller test.

Derudover er dispensationsadgangen rettet mod arealanvendelser, som tilsigter at understøtte og fremskynde mål inden for klima, vedvarende energi, natur, miljø og biodiversitet.

Det vil være op til erhvervsministeren at vurdere, om der for det konkrete areal skal meddeles dispensation. Erhvervsministeren foretager sin vurdering ud fra en afvejning af de hensyn, der ligger bag arealudlægget, og sektormyndighedens anmodning om midlertidig dispensation, jf. nærmere i bemærkningerne til § 1, nr. 3. Der foretages således ikke en vurdering af eventuelle konkrete ansøgninger om tilladelse til anvendelse af området.

I vurderingen af om der kan meddeles dispensation fra havplanen, afvejes hensynene i lovens § 5, stk. 1. Det vil sige, at der skal ske en afvejning af de økonomiske, sociale og miljømæssige forhold samt sikkerhedsaspekter for at støtte en bæredygtig udvikling og vækst på havet under anvendelse af en økosystembaseret tilgang og for at fremme sameksistensen af forskellige relevante aktiviteter og anvendelser.

Erhvervsministeren vil på baggrund af en anmodning om dispensation foretage en høring af de øvrige berørte ministre, som havplanen er vedtaget i samråd med, ligesom der vil blive foretaget en høring af de øvrige berørte myndigheder herunder relevante kystkommuner. Erhvervsministeren vil også i særlige tilfælde kunne foretage en offentlig høring. Som udgangspunkt afdækkes relevante interesser ifm. den myndighedshøring, som sektormyndigheden foretager. Erhvervsministeren kan dog i særlige tilfælde, hvor der er forudgående kendskab til konkrete og væsentlige interesser i området foretage en offentlig høring.

Omfanget af erhvervsministerens myndighedshøring vil afhænge af sektormyndighedens anmodning samt det konkrete områdes placering. Høringsfristen vil følge de frister, som sektormyndighederne fastsætter i forbindelse med den konkrete sagsbehandling. Med henblik på at undgå dobbelthøringer og lign. foreslås det at foretage en samlet høring. Såfremt der foretages en offentlig høring, afvikles denne parallelt med myndighedshøringen.

2.5. Offentlige myndigheder skal afslå en ansøgning, der er i strid med havplanen

2.5.1 Gældende ret

Lov om maritim fysisk planlægning (herefter havplanloven) fastlægger rammerne for gennemførelsen af en planlægning af de danske havområder, jf. lovens § 1, stk. 1. Af bemærkningerne til § 1, jf. Folketingstidende 2015-16, tillæg A, L 131 som fremsat, side 19, fremgår, at havplanlægningen forudsættes at være helhedsorienteret. Det vil sige, at der i planlægningen skal foretages en afvejning af de forskellige, eventuelt modstridende, interesser på tværs af sektorer og interesser. Et væsentligt mål med planlægningen er således at fremme sameksistensen mellem forskellige relevante aktiviteter og anvendelser og bl.a. herved begrænse omfanget af konflikter på havet og skabe større investeringssikkerhed for de udvalgte sektorer.

Loven har til formål at fremme økonomisk vækst, udvikling af havarealer og udnyttelse af havressourcer på et bæredygtigt grundlag, bidrage til at opnå de mål for havplanlægningen, der er fastsat i loven, tage hensyn til samspillet mellem land og hav og styrke det grænseoverskridende samarbejde i overensstemmelse med bestemmelserne i FN's havretskonvention af 1982, jf. § 1, stk. 2.

Det følger af havplanlovens § 5, stk. 1, at erhvervsministeren ved gennemførelse af havplanlægningen tager hensyn til økonomiske, sociale og miljømæssige forhold samt sikkerhedsaspekter for at støtte en bæredygtig udvikling og vækst i den maritime sektor under anvendelse af en økosystembaseret tilgang og for at fremme sameksistensen af forskellige relevante aktiviteter og anvendelser.

Ifølge § 5, stk. 2, skal havplanlægningen med henblik på at nå målene i stk. 1 tage sigte på at bidrage til en bæredygtig udvikling af energisektoren til søs, søtransport, transportinfrastruktur, fiskeri og akvakultur, indvinding af råstoffer på havet og bevarelse, beskyttelse og forbedring af miljøet, herunder modstandsdygtighed over for konsekvenserne af klimaforandringerne. Der er for disse sektorer og interesser foretaget arealudlæg, som afklarer og afvejer de modstridende interesser i området på et tidligt tidspunkt, og som i kraft heraf kan øge investeringssikkerheden for sektorerne.

Det følger af havplanlovens § 6, nr. 2, at der ved gennemførelse af havplanlægningen efter § 5 skal tages hensyn til relevante eksisterende og fremtidige aktiviteter og anvendelser og deres indvirkning på miljøet og naturressourcerne. Af de specielle lovbemærkninger til bestemmelsen fremgår bl.a., at det forudsættes, at havplanlægningen baserer sig på en analyse af muligheder for sameksistens og potentielle konfliktområder. Det skal herunder vurderes, om flere forskellige former for anvendelse, udnyttelsen af havets ressourcer og etableringen af anlæg eventuelt vil kunne realiseres i samme område, og om det kan ske samtidigt eller eventuelt tidsmæssigt forskudt, jf. Folketingstidende 2015-16, tillæg A, L 131 som fremsat, side 24.

Det følger af havplanlovens § 9, at erhvervsministeren fastsætter regler om en samlet havplan for de danske havområder (havplanen) efter procedurene i §§ 10-12 (kapitel 4).

Erhvervsministeren udsteder havplanen, og havplanen revideres og ajourføres mindst hvert 10. år, jf. § 10, stk. 2, 2. pkt. Forslag til havplanen og ændringer heraf udarbejdes i samråd med de øvrige berørte ministre og under inddragelse af kystkommuner og -regioner og relevante erhvervs- og interesseorganisationer, jf. lovens § 10, stk. 4, og § 11, stk. 2, 2. pkt.

Efter havplanlovens § 11, stk. 1, kan erhvervsministeren i planperioden fastsætte regler om ændring af havplanen.

Havplanloven indeholder således ikke bestemmelser, der forpligter erhvervsministeren til at ændre bekendtgørelse om Danmarks havplan ud over den forpligtelse, der ligger i havplanlovens § 10, stk. 2, 2. pkt. Erhvervsministeren kan inden for den 10-årige planperiode fastsætte regler om ændring af havplanen, hvilket fremgår af lovens § 11. Lovens § 11 foreskriver tillige, hvordan en sådan ændring foretages herunder ift. høringsfrister m.v.

Efter havplanlovens § 14, stk. 1, må statslige og kommunale myndigheder bortset fra de i §§ 15 og 16 nævnte tilfælde ikke efter anden lovgivning vedtage planer om eller meddele tilladelse m.v. til anlæg eller arealanvendelser, der er i strid med havplanen eller i strid med et forslag til havplan eller ændringer af havplanen, der er offentliggjort af erhvervsministeren.

§ 14, stk. 1, indebærer således, at der er knyttet foreløbige retsvirkninger til bl.a. et offentliggjort forslag til havplanen. Det betyder en ret og pligt for statslige og kommunale myndigheder til at afslå ansøgninger om udnyttelse af havområder, der skaber risiko for en foregribelse af den endelige havplans indhold, jf. bemærkningerne til § 14, jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, L 81 som fremsat, side 51.

Energiklagenævnet har den 6. maj 2024 hjemvist i alt 20 sager, hvor Energistyrelsen har givet afslag på forundersøgelsestilladelser efter åben dør-ordningen. Energiklagenævnet henviser i hjemvisningerne bl.a. til, at havplanlovens § 14, stk. 1, ikke kan forstås således, at der kun kan ansøges om forundersøgelsestilladelser til arealer, der allerede er udlagt til udviklingszoner for vedvarende energi, men at det i givet fald konkret må vurderes, om et sådant projekt kan indebære, at der skal fremsættes et forslag til en ændring af havplanen eller en ny havplan.

Det er klagenævnets opfattelse, at der ved vurderingen af de planmæssige forhold burde være foretaget en konkret vurdering af, om der var grundlag for at foretage en ændring af den eksisterende havplan eller foretage en justering af det ansøgte område.

2.5.2. Erhvervsministeriets overvejelser

Det er såvel havplanlovens, som det bagvedliggende direktivs intention, at havplanen skal udgøre grundlaget for en langsigtet og sammentænkt udviklingsplan for havområderne, jf. § 1, stk. 2, i loven og bl.a. præambelbetragtning nr. 9 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/89/EU af 23. juli 2014 om rammerne for maritim fysisk planlægning, hvorefter formålet med havplanlægningen er at bidrage til effektiv koordinering af marine aktiviteter og bæredygtig anvendelse af hav- og kystressourcerne gennem oprettelse af en ramme for konsekvent, gennemsigtig, bæredygtig og evidensbaseret beslutningstagning.

Der er med Energiklagenævnets afgørelser af 6. maj 2024 om hjemvisning af i alt 20 sager, hvor Energistyrelsen har givet afslag på forundersøgelsestilladelser efter åben dør-ordningen opstået tvivl om, hvorvidt myndigheder har pligt til at overveje, om der er grundlag for at foretage ændringer af havplanen i forbindelse med behandling af enkeltansøgninger om projekter, der er i strid med havplanen.

Det er Erhvervsministeriets vurdering, at det ikke er i overensstemmelse med intentionerne bag havplanloven, at havplanen skal overvejes ændret på baggrund af enkeltsagsadministrationen. Det skøn og den proces, der ligger bag en ændring af havplanen, er vanskeligt at udøve og afgrænse i enkeltsager, hvor langsigtede fastlagte interesser skal afvejes over for de interesser, som enkeltsagen rejser. Udgangspunktet efter loven er netop en langsigtet og helhedsorienteret planlægning, som ikke nødvendigvis skal kunne påvirkes på enkeltsagsniveau.

Det vurderes derfor, at der på baggrund af de trufne afgørelser fra Energiklagenævnet er behov for at ændre havplanloven, således at det tydeliggøres, at havplanen fastholdes som overordnet og helhedsorienteret styringsværktøj, der ikke skal ændres på ad hoc-basis for enkeltprojekter, som ikke er i overensstemmelse med den overordnede planlægning og de strategiske mål for havområderne.

2.5.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at loven ændres med henblik på at tydeliggøre, at offentlige myndigheder skal afslå en ansøgning om tilladelse til anlæg eller arealanvendelse, der er i strid med havplanen, forslag til havplan

og ændringer af havplanen. Dette skal sikre, at havplanen forbliver et helhedsorienteret og langsigtet styringsværktøj, der ikke bliver ændret på ad hoc-basis som følge af enkeltansøgninger hos de offentlige myndigheder, hvis afgørelser skal udstedes i overensstemmelse med den gældende havplan eller et offentliggjort udkast til samme.

Offentlige myndigheder har således en ret og pligt til at afslå en ansøgning om tilladelse til anlæg eller arealanvendelse, der er i strid med havplanen, forslag til havplan eller ændringer af havplanen, også uden at overveje, om planen skal ændres.

Forslaget angiver udelukkende, at offentlige myndigheder skal afslå en ansøgning om tilladelse til anlæg eller arealanvendelse, der er i strid med havplanen, forslag til havplanen eller ændringer af havplanen, men forhindrer ikke, at der kan ske ændring af havplanen, jf. lovens § 11, hvis helt særlige forhold såsom væsentlige samfundsmæssige forhold eller betydelige økonomiske hensyn tilsiger det.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Der er afsat 500 mio. kr. til Havnaturfonden og eventuelt op til yderligere 350 mio. kr. ved overskud ud over det forventede fra 6 GW havvindudbuddet i områderne Nordsøen I, Kattegat II, Kriegers Flak II og Hesselø, der blev åbnet for ansøgninger d. 22. april 2024. Udgifterne finansieres af den reserve, der er afsat på finansloven for 2025, under § 23.11.79.54.

De foreslåede bestemmelser vil ikke i sig selv have økonomiske konsekvenser for det offentlige. Det forventes, at miljøministeren udsteder en bekendtgørelse med hjemmel i de foreslåede regler, som skal muliggøre, at miljøministeren efterfølgende kan udmønte de afsatte midler.

Af de 500 mio. kr. afsættes i alt 65 mio. kr. til udvikling af et IT-projekt vedrørende indsamling og udstilling af miljødata samt udbygning og udvikling af et værktøj til gennemførelse af økosystemanalyser. De 65 mio. kr. finansierer udvikling og drift af IT-værktøjet.

Der afsættes i alt 435 mio. kr. til konkrete naturgenopretningsprojekter, herunder både Havnaturfondens egne projekter og medfinansiering af projekter via den tilskudsordning, som ministeren forudsættes at fastsætte regler om med hjemmel i finansloven, samt tilhørende vidensopbygning, herunder blandet andet kortlægning af havareal, forundersøgelser af projektområder og udarbejdelse af vejledninger og videnskataloger.

Lovforslaget vurderes at have implementeringskonsekvenser for det offentlige, idet der som følge af Havnaturfondens oprettelse vil være behov for udarbejdelse af en bekendtgørelse. Samtidig etableres Havnaturfonden som en enhed i Miljø- og Ligestillingsministeriet. Dette vurderes at være en mindre ændring af en eksisterende administrativ statslig myndighed. Udgifter til administration af Havnaturfonden dækkes inden for de afsatte 500 mio. kr.

Lovforslaget vurderes at være i overensstemmelse med principperne om digitaliseringsklar lovgivning. Princip nr. 3 omhandler muliggørelsen af automatisk sagsbehandling i administrationen. Det økosystembaserede værktøj vil muliggøre, at der i sagsbehandlingen i højere grad kan anvendes et objektivt datagrundlag baseret på indsamlede miljødata, som derefter kan bruges til at planlægge aktiviteter på havet, hvor der fortsat vil være behov for skønsmæssige vurderinger. Lovforslaget vurderes således at bidrage til en delvis automatisering af sagsbehandlingen ved at skabe et ensartet, automatiseret referencegrundlag for vurderinger.

Princip nr. 4 angår digitaliseringsmæssig sammenhæng på tværs af den offentlige sektor, herunder anvendelse af ensartede begreber og genbrug af data samt at data og begreber så vidt muligt skal genbruges

på tværs af myndigheder. Lovforslaget vurderes at være i overensstemmelse med princip nr. 4, der er det mest relevante princip for lovforslaget. Efter den foreslåede § 38, stk. 3, nr. 5, kan Havnaturfonden således udvikle og udbygge digital infrastruktur til lagring og udstilling af miljødata, og et værktøj til gennemførelse af økosystemanalyser. I dette arbejde vil Havnaturfonden samarbejde med andre myndigheder om at anvende og genbruge data fra andre myndigheder om havnaturforhold. Der vil blive anvendt og genbrugt nationale og internationale fællesoffentlige systemer og standarder til lagring og udstilling af data.

I henhold til princip nr. 6 om anvendelse af offentlig infrastruktur bør det beskrives, hvordan de kommende IT-systemer forventes at anvende eksisterende offentlig infrastruktur i relevant omfang. Udvikling og brug af løsninger af den digitale infrastruktur sker bl.a. i regi af Danmarks Miljøportal, hvilket betyder, at der arbejdes i etablerede og kendte systemer og løsninger, hvor der sker løbende udbygning og udvikling af eksisterende IT-systemer. Der vil derfor primært være behov for at foretage forretningsstrategiske justeringer og beslutninger om dataemner og tidsplaner. Der vil blive fulgt løbende op på leverancer og økonomi i udviklingen, og der vil blive indgået kontrakter med bl.a. Danmarks Miljøportal om helt konkrete leverancer og tidsplaner. Der er fokus på udfordringerne med, at der ved udbygning af eksisterende løsninger skal sikres midler til varig drift af disse. Allerede eksisterende nationale løsninger genbruges som anbefalet, mens der også er fokus på anvendelse, udvikling og samarbejde i forhold til internationale IT-løsninger.

Lovforslaget har ikke økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser for kommuner eller regioner.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget medfører ikke i sig selv økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

6. Klimamæssige konsekvenser

De foreslåede regler om Havnaturfonden forventes ikke at have klimamæssige konsekvenser.

Lovforslagets bestemmelse om dispensation fra havplanen skaber mulighed for, at offentlige myndigheder kan tillade arealanvendelser, der understøtter den grønne omstilling inden for konkrete sektorer (energisektoren til søs, transportinfrastruktur og akvakultur og indvinding af råstoffer på havet) uden for udviklingszoner udlagt til de pågældende formål.

Den klimamæssige effekt af fravigelsen af havplanlægningen vil i høj grad bero på de konkrete dispensationer. Den samlede klimamæssige effekt af lovforslaget kan således ikke gøres op på nuværende tidspunkt.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

De foreslåede bestemmelser om ændring af lov om beskyttelse af havmiljøet forventes ikke i sig selv at have positive miljø- og naturmæssige konsekvenser. Det forventes, at miljøministeren udsteder en

bekendtgørelse med hjemmel i de foreslåede bestemmelser, som skal muliggøre, at miljøministeren efterfølgende kan udmønte de afsatte midler til blandt andet naturforbedrende tiltag.

Genopretningen af marine habitater via Havnaturfonden forventes at få væsentlige positive effekter på biodiversiteten i de genoprettede områder. Genopretningsindsatserne skal foretages i store områder og i videst muligt omfang sikre langvarige natureffekter.

Havnaturfonden forventes at bidrage til at løfte dele af Danmarks EU-forpligtelser efter EU's naturdirektiver, henholdsvis Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer (herefter habitatdirektivet) og Rådets direktiv nr. 79/409 af 2. april 1979, om beskyttelse af vilde fugle med senere ændringer (herefter fuglebeskyttelsesdirektivet), samt naturgenopretningsforordningen, der blandt andet omfatter krav om at genoprette havøkosystemer.

Lovforslagets bestemmelse om dispensation fra havplanen giver kun mulighed for midlertidig dispensation fra havplanen på overordnet planniveau. De konkrete planer og projekter kræver fortsat tilladelse fra sektormyndighederne. Det påhviler sektormyndighederne som tilladelsesmyndighed at overholde øvrig gældende lovgivning og at vurdere, om forpligtelser, der følger af EU-retten, herunder forpligtelser der følger af EU's naturdirektiver (habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne), vandrammedirektivet og EU's statsstøtteregler overholdes. Tilsvarende skal sektormyndighederne som tilladelsesmyndighed overholde havstrategiens miljømål og indsatsprogram, herunder udpegningsen af havstrategiområder. Den konkrete påvirkning vil blive opgjort efter sektorlovgivningen.

Erhvervsministeren vil, ved vurdering af om midlertidig dispensation skal meddeles, sikre overholdelse af naturdirektiverne, herunder sikre at der foretages en vurdering efter habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, hvorefter der skal foretages en vurdering af, om en plan kan påvirke Natura 2000-områder væsentligt.

Havplanen er omfattet af § 8, stk. 1, i lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), jf. lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023, hvorefter der skal gennemføres en miljøvurdering af bl.a. planer. Der er derfor foretaget en strategisk miljøvurdering af planen i overensstemmelse med reglerne. Dispensationsadgangen vil ikke kunne benyttes til arealanvendelser, der ikke har en begrænset karakter set i forhold til den hidtidige havplanlægning, eller som forventes at medføre en væsentlig miljøpåvirkning af området, jf. lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Forslaget om, at enkeltsager ikke medfører pligt til at overveje ændring af havplanen, forventes at have positive miljømæssige konsekvenser, da det vil bidrage til at opretholde en langsigtet og helhedsorienteret havplan, som kan sikre en bæredygtig forvaltning af havområderne. Dette vil understøtte langsigtede miljøbeskyttelsesmål og en afbalanceret anvendelse af havområderne.

8. Forholdet til EU-retten

8.1. Miljøvurdering og habitatvurdering

Lovforslaget ændrer ikke på de gældende regler for miljøvurdering af planer og programmer og konkrete projekter i medfør af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), jf. lovbekendtgørelse nr. 1225 af 25. oktober 2018, med de ændringer, der følger af § 2 i lov nr. 646 af 19. maj 2020.

Lovforslaget forudsætter, at de relevante afgørelser og myndighedstilladelser indhentes for de konkrete projekter, som finansieres af Havnaturfondens midler. Lovforslaget ændrer heller ikke på de gældende regler for habitatkonsekvensvurdering af planer og projekter, der i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. habitatdirektivet, Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr. Direktivet er gennemført i dansk ret ved habitatbekendtgørelsen, bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Det er Miljø- og Ligestillingsministeriets vurdering, at lovforslaget ikke i sig selv skal habitatkonsekvensvurderes, idet lovforslaget ikke er en generel godkendelsesordning. Lovforslaget forudsætter, at de relevante myndighedsgodkendelser indhentes for de konkrete projekter, som finansieres af Havnaturfondens midler og bliver gennemført. For de konkrete projekter, som finansieres af Havnaturfonden, kan der til gengæld være krav om en habitatkonsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen. Denne habitatkonsekvensvurdering vil blive foretaget af de kompetente myndigheder, der skal give tilladelse m.v. til projektet efter det regelgrundlag, som myndigheden giver tilladelsen til projektet efter.

8.2. Statsstøtte

Havnaturfonden forventes ikke at iværksætte aktiviteter med hjemmel i de foreslåede regler, der indebærer statsstøtte.

Det foreslås, at Havnaturfondens projekter med hjemmel i de foreslåede regler skal gennemføres som det konkret vurderes mest hensigtsmæssigt for det enkelte projekt. Dette kan blandt andet omfatte myndighedssamarbejder og kontrahering med private virksomheder. Havnaturfonden vil, når der kontraheres med private virksomheder, honorere det udførte arbejde på markedsvilkår.

8.3. Lov om maritim fysisk planlægning

Dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/89/EU om rammerne for maritim fysisk planlægning er gennemført i dansk lovgivning ved lov om maritim fysisk planlægning, jf. lovebekendtgørelse nr. 400 af 6. april 2020. De foreslåede ændringer af loven ligger inden for direktivets rammer, der ikke berører medlemsstaternes kompetence til at udarbejde og fastlægge omfanget og indholdet af havplanlægningen.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 22. november 2024 til den 20. december 2024 (28 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Alle kommuner, Alle regioner, 3F – Fagligt Fælles Forbund, 3F Sømændene, 4H, 92-gruppen for bæredygtig udvikling, Advokatrådet/Advokatsamfundet, Akademiet for de Tekniske Videnskaber (ATV), Akademikernes Centralorganisation, Akademirådet, Aller Aqua A/S, Anne Christiansen, Syddansk Universitet (Sekretær for dekanen), AquaCircle, Aquamind, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdsgiverne, Asfaltindustrien, Banedanmark, BD Dykkerentreprise, Beboerforeningen Venøboen, Bilfærgernes Rederiforening, Biogas Danmark, Biokemisk Forening ved Vivian Dyrup Juhl, Biologiforbundet, Biomar A/S, Bisserup Fisk, Bo Riemann, Aarhus Universitet (institut for bioscience), Bornholms og Christiansøs Fiskeriforening, Bornholmstrafikken Holding A/S, Brancheforeningen Dansk Luftfart, Brancheforeningen for Decentral Kraftvarme, By og havn, Bygherreforeningen, Bælternes Fiskeriforening, Bæredygtigt

Landbrug, Campingrådet, CARE, Centralorganisationen 2010, Centralorganisationen af industriansatte i Danmark (CO-industri), Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), CO-Søfart, COWI A/S, CPH Lufthavn, CS Gruppen, DANCORE, Danish Seafood Association, Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Fiskeriundersøgelser, Danmarks Fritidssejler Union, Danmarks Idrætsforbund, Danmarks Jordbrugsforskning, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Kulturarvs Forening, Danmarks Miljøundersøgelser, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Pelagiske Producentorganisation (DPPO), Danmarks Sportsfiskerforbund, Danmarks Tekniske Universitet - Institut for Akvatiske Ressourcer, Danmarks Tekniske Universitet, DanPilot, DANSAM, Dansk Akvakultur, Dansk Amatørfiskerforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Byplanlaboratorium, Dansk Energi Brancheforening, Dansk Entomologisk Forening, Dansk Erhverv, Dansk ErhvervsFremme, Dansk Firmaidræt, Dansk Forening for Rosport, Dansk Friluftsliv, Dansk Fritidsfiskerforbund, Dansk Industri, Dansk Jægerforbund, Dansk Kano- og Kajak Forbund, Dansk Kyst- og Naturturisme, Dansk Land- og Strandjagt, Dansk Luftfart, Dansk Metal, Dansk Miljøteknologi, Dansk Orienterings-Forbund, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Pattedyrforening, Dansk Sejlunion, Dansk Selskab for Miljøret, Dansk Solvarme Forening, Dansk Sportsdykker Forbund, Dansk Surf & Rafting Forbund, Dansk Svæveflyver Union, Dansk Svømmeunion, Dansk Ungdoms Fællesråd, Dansk Vandski & Wakeboard Forbund, Dansk Yacht Union, Danske Advokater, Danske Havne, Danske landskabsarkitekter, Danske Lodser, Danske Maritime, Danske Maskinstationer og Entreprenører, Danske Medier, Danske Museer (ODM), Danske Naturister, Danske Rederier, Danske Regioner, Danske Råstoffer, Danske Shipping- og havnevirksomheder, Danske Speditører, Danske Studenter Roklub, Danske Tursejlere, Danske Vandløb, Danske Vandværker, DANVA (Dansk Vand- og Spildevandsforening), DanWEC, Datatilsynet, DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, De Grønne Pigespejdere, De Gule Spejdere, DELTA, Den Danske Akkrediteringsfond – DANAK, Den Danske Nationalkomité for Geologi, Den Danske Naturfond, Det Danske Spejderkorps, Det Miljøøkonomiske Råd, Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet på Københavns Universitet, Det Økologiske Råd, Det Økonomiske Råd, DGI, DHI – Institut for Vand og Miljø, DI Transport, DKCPC (Danish Cable Protection Committee), Drivkraft Danmark, DSB, DSL, DTU Aqua, DTU Miljø, DUI Leg og Virke, Dykkerfirmaernes Brancheforening, Dyrenes Beskyttelse, Dyreværnsorganisationernes Samarbejdsorganisation (DOSO), Efterskoleforeningen, EHS Foreningen af el-overfølsomme, Ejendom Danmark, Endelave Beboerforening, Endelavegruppen - Endelave Hav- og dambrug, Energi i Respekt for Natur og Kultur, Energinet.dk, Energy Supply DK, Erhvervsflyvningens Sammenslutning, Erhvervslejernes Landsorganisation, Esbjerg Lufthavn, FAB – Foreningen af byplanlæggere, Fag og Arbejde (FOA), Fagbevægelsens Hovedorganisation, Fagligt netværk for infrastruktur til bredbånd, Femern A/S, Feriehusudlejernes Brancheforening, Ferskvandsfiskeriforeningen, Finans Danmark, Finansrådet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Fiskebranchen, Fiskeriets Arbejdsmiljøråd, Fiskeringen, Fiskernes Forbund, Fonden Femern Belt Development, Forbrugerrådet, Forbundet arkitekter og designere, FORCE Technology, Foreningen af Bæredygtige Byer og Bygninger, Foreningen af Danske Biologer, Foreningen af Danske Brøndborere, Foreningen af Danske Kraftvarmeværker, Foreningen af Lystbådehavne i Danmark, Foreningen af miljø-, plan- og naturmedarbejdere i det offentlige (EnviNa), Foreningen af miljømedarbejdere i kommunerne, Foreningen af Naturfredningsformænd i Danmark, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Foreningen af Vandværker i Danmark, Foreningen Bevaringsværdige Bygninger, Foreningen Danske Olieberedskabslagre, Foreningen Endelave Natur & Miljø, Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri, Foreningen Muslingeerhvervet, Foreningen Netværk for Økologisk Akvakultur, Foreningen til Langturssejladsens Fremme, Fors A/S, Forsikring og Pension, Fortum Danmark, Friluftsrådet, Fritidshusejernes Landsforening, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Færgesekretariatet, Faaborg Sejlklub, Geopark Det Sydfynske Øhav, GEUS, GERNOK – Forening for Grøn, GI – GenvindingsIndustrien, Godkendt Teknologisk Service – GTS, Grakom, Green Power Denmark, Greenpeace Danmark, Grenå Fiskeriforening, Grundejerforeningen Boeslum Strand, Grundejernes Investeringsfond, Grøn Hverdag, Hanstholm Fiskeriforening, Hanstholm Havn, Havbrugsgrup-

pen, Havhøst, Havkajakroerne, Havsamarbejdet i Østjylland (syv østjyske kommuner), Hedeselskabet, Helle Tegner Anker, Københavns Universitet (Institut for Fødevare- og, Hirtshals Havn, Historiske Huse, HK-Kommunal Miljøudvalg, HOFOR, Hold Danmark Rent, HORESTA, Hvide Sande Shipyard Steel & Service, Hvide Sande Vodbinderi Aps, Ingeniørforeningen IDA, Institut for Center Planlægning, ICP A/S, International Transport Danmark (ITD), ITEK, ivandet, Kalundborg Havn, Kaløvig Bådelag, KFUM-Spejderne, KIMO Danmark, KL, Klagenævnet for Ejendomsformidling, Klimabevægelsen, Klimaalliancen Thy, Komiteen Bæredygtig Kystkultur, Kommunalteknisk Chefforening, Kongelig Dansk Aeroklub, Kunstakademiets Arkitektskole, Land & Fjord, Københavns Havn, Københavns Lufthavne A/S, Københavns Universitet – Biologisk Institut, Københavns Universitet - Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi, Københavns Universitet - Institut for Geovidenskab og Naturforvalt, Københavns Universitet – Institut for Plante- og Miljøvidenskab, LAG Gribskov-Halsnæs, LandboUngdom, Landbrug & Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd, Landsforeningen af Landsbysamfund, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere, Landsforeningen Danske Fugleforeninger, Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur, Landsforeningen Levende Hav, Landsforeningen Praktisk Økologi, Lederne Søfart, Limfjordsrådet, Marine Ingredients Denmark, Maskinmestrenes Forening, Metroselskabet I/S, Miljø, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Miljøbevægelsen NOAH, Modelflyvning Danmark, Moesgaard Museum, Movia, Musholm, Mørenot A/S, Nationalpark Kongernes Nordsjælland, sekretariatet, Nationalpark Mols Bjerge, sekretariatet, Nationalpark Skjoldungernes Land, Nationalpark Thy, sekretariatet, Nationalpark Vadehavet, sekretariatet, Natur og Ungdom, Naturvejlederforeningen i Danmark, Naviair, NEJ til Mortorvej på Røsnæs, Nexø Havn, Norlax, Nævnens Hus (Miljø- og Fødevareklagenævnet, Planklagenævnet, Energiklagenævnet), OCFE, Odense Havn, Offentlige Ansattes Organisation, Olie Gas Danmark, Parcelhusejernes Landsforening, Park- og Naturforvalterne, Partnerskabet for Bølgekraft, Professor, dr. jur. Peter Pagh, Københavns Universitet, Praktiserende Landinspektørers Forening, Professor, dr. jur. Ellen Margrethe Basse, Aarhus Universitet, Rambøll Danmark, RealDania, Ressourceøkonomi, Ringkøbing-Skjern Museum, Rohde Nielsen A/S, Roskilde Universitetscenter (RUC), RUC – Institut for Naturvidenskab og Miljø, RUC – Roskilde Universitetscenter, Rygaard Fisketransport, Rønne Havn, Rådet for Bæredygtig trafik, Rådet for Grøn Omstilling, Rådet for Sikker Trafik, Rådet for Større Badesikkerhed, Sagnlandet Lejre, Sammenslutningen af Danske Småøer, Sammenslutningen af mindre Erhvervsfartøjer, Sct. Georgs Gilderne i Danmark, SEGES, Skov & Landskab (Københavns Universitet), Skovdyrkerforeningerne, SMVDanmark, Småskovsforeningen Danmark, Småøernes Færgeselskaber, Spildevandsteknisk Forening, Sportsfiskerforbundet, Stad & Egn, Statens Byggeforskningsinstitut (Aalborg Universitet), STOP motorvej over Samsø, Strandby Fiskeriforening, Strandingsmuseum St George, Strands Grundejerforening, Sund og Bælt, Syddansk Universitet, Sydvestjyske Fiskeriforening, Søassurancen Danmark, Sønderborg Lufthavn, Søspejderne – Det Danske Spejderkorps, Søsportens Sikkerhedsråd, Søværnskommandoen, TANG. NU, TEKNIQ, Teknologirådet, Teknologisk Institut, Telekommunikationsindustrien, Thyborøn Havns Fiskeriforening, Tine Herreborg Jørgensen, Aalborg Universitet (Institut for Planlægning), TP Smede & Marineservice, Trafikforbundet, Trygfonden – Kystlivredning, Træskibssammenslutningen, Turisterhvervets Samarbejdsforum, Tænketanken Hav, Ungdomsringen, Ungeklumarådet, Uniscrap, VandCenterSyd, Vejdirektoratet, Verdens Skove, Vikingeskibsmuseet, Vildtforvaltningsrådet, Visit Denmark, VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, Wind Denmark, Wind Estate, WWF Verdensnaturfonden, Øen Hjemts Private Ejerlag, Økologisk Landsforening, ØLF, Østjyske Lyst- og Fritidsfiskere, Ørsted, Østerbro Havnekomité, Østjyder mod Kattegatforbindelsen, Aalborg Lufthavn, Ålborg Portland, Aalborg Universitet, Aarhus Havn, Aarhus Lufthavn, Aarhus Universitet, Aarhus Universitet - Biologisk Institut, Aarhus Universitet – Institut for Bioscience, Aarhus Universitet – Institut for Miljøvidenskab, Aarhus Universitet – Nationalt Center for Miljø og Energi og Aarhus Universitet, Institut for Husdyrvidenskab.

10. Sammenfattende skema		
	Positive konsekvenser/min- dre udgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »In- gen«)	Negative konsekvenser/merud- gifter (hvis ja, angiv om- fang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Der er afsat 500 mio. kr. til fon- den og eventuelt op til yderlige- re 350 mio. kr. ved overskud ud over det forventede fra 6 GW-udbuddet. Udgifterne finan- sieres af den på finansloven for 2025 afsatte reserve under § 23.11.79.54.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regio- ner	Ingen	Lovforslaget vurderes at ha- ve implementeringskonsekven- ser for det offentlige, idet der som følge af fondens oprettelse vil være behov for udarbejdelse af en bekendtgørelse. Samtidig etableres Havnaturfonden som en enhed i Miljø- og Ligestil- lingsministeriet. Dette vurderes at være en mindre ændring af en eksisterende administrativ stats- lig myndighed.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige kon- sekvenser	De foreslåede regler om Havnaturfonden vil ikke i sig selv have miljø- og natur- mæssige konsekvenser. Det forudsættes, at miljømini- steren med hjemmel i de foreslåede regler om Havn- aturfonden fastsætter regler om udmøntning af midler- ne til Havnaturfonden, som	Ingen

	forventes at have positive konsekvenser.	
	Forslaget om mulighed for midlertidig dispensation forventes ikke at have miljø- og naturmæssige konsekvenser. Forslaget om, at enkeltsager ikke medfører pligt til at overveje ændring af havplanen, forventes at have positive miljømæssige konsekvenser.	
Forholdet til EU-retten	Havnaturfonden vurderes at ville bidrage til at løfte dele af Danmarks EU-forpligtelser vedrørende genopretning af hav-økosystemer.	
	Lov om maritim fysisk planlægning er en delvis implementering af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/89/EU om rammerne for maritim fysisk planlægning. De foreslåede ændringer af loven ligger inden for direktivets rammer.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Der er ikke på nuværende tidspunkt etableret en statslig havnaturfond, og der er derfor ingen regler i gældende lovgivning om Havnaturfonden. Som nye bestemmelser foreslås indsat § 38 og § 38 a i lov om beskyttelse af havmiljøet i et nyt *kapitel 11 a* med titlen "Havnaturfonden".

(Til § 38)

Det foreslås i § 38, *stk. 1*, at miljøministeren etablerer Havnaturfonden som et sekretariat i Miljø- og Ligestillingsministeriet.

Det foreslåede indebærer, at miljøministeren bliver forpligtet til at etablere Havnaturfonden som en del af Miljø- og Ligestillingsministeriet. Det forudsættes, at miljøministeren etablerer Havnaturfonden ved

at bestemme, at Havnaturfonden skal oprettes med et sekretariat for fonden i Miljøstyrelsen. Havnaturfonden bliver således efter forslaget en del af Miljø- og Ligestillingsministeriet.

Fondens arbejdsområde vil efter forslaget være reguleret af de regler, der foreslås samt regler fastsat i medfør af de foreslåede regler. Da fonden foreslås etableret som en del af Miljø- og Ligestillingsministeriet og dermed som en del af den statslige forvaltning, vil fonden herudover være omfattet af almindelige forvaltningsretlige regler og principper. Endelig vil fonden, som en del af Miljø- og Ligestillingsministeriet, være underlagt miljøministerens sædvanlige instruktions-, tilsyns- og kontrolbeføjelse.

Det foreslås i bestemmelsens *stk. 2*, at Havnaturfonden gennem sine aktiviteter har til formål at bidrage til beskyttelsen af arter og genopretning af økosystemer i det danske havareal.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at det foreslåede formål for Havnaturfonden vil afgrænse rammerne for de hensyn, som lovligt kan og skal tages ved administrationen af de foreslåede regler om Havnaturfonden.

Det foreslås i *stk. 3*, at Havnaturfonden kan gennemføre eller yde tilskud til de aktiviteter, der fremgår af de foreslåede numre 1-4.

Det foreslåede *stk. 3* indebærer, at Havnaturfonden vil kunne gennemføre de former for aktiviteter, der fremgår af de foreslåede numre 1-4. Gennemførelse af de aktiviteter, der er omfattet af det foreslåede *stk. 3* forudsætter, at der afsættes midler på finansloven målrettet gennemførelse af aktiviteterne. I det omfang der ikke afsættes midler på finansloven til Havnaturfondens aktiviteter, kan Havnaturfonden efter forslaget ikke gennemføre aktiviteterne omtalt i *stk. 3*.

Det foreslås i bestemmelsens *stk. 3, nr. 1*, at Havnaturfonden kan gennemføre naturgenopretningsprojekter i det danske havareal.

Det foreslåede indebærer, at fonden vil kunne igangsætte naturgenopretningsprojekter, f.eks. ved at genoprette stenrev, udplante ålegræs eller etablere biogene rev med henblik på at forbedre leveforholdene i området. På baggrund af de kortlægningsindsatser, der fremgår af den foreslåede bestemmelse i § 38, nr. 3, kan fonden identificere områder, hvor der efter det foreslåede *stk. 3, nr. 1*, kan gennemføres naturgenopretningsprojekter, ved at tilvejebringe viden om genopretningsbehovet i det danske havareal.

Det foreslås i bestemmelsens *stk. 3, nr. 2*, at Havnaturfonden kan indsamle ny viden og systematisere eksisterende viden om naturgenopretning og sameksistens mellem natur og udbygning af vedvarende energi på havet.

Det foreslåede indebærer, at Havnaturfonden vil kunne indsamle ny viden og systematisere eksisterende viden, herunder gennemgange af eksisterende litteratur eller konkrete projekter ved vedvarende energianlæg på havet, med henblik på at indsamle, systematisere og udarbejde ny viden om sameksistens mellem natur og udbygning af vedvarende energi på havet i relation til fondens formål, jf. det foreslåede *stk. 2*. Begrebet sameksistens dækker i denne henseende over initiativer, hvor forskellige aktiviteter i relation til produktion af vedvarende energi og hensyn til havmiljøet foretages på samme areal med begrænset negativ indvirkning på hinanden.

Det foreslåede indebærer endvidere, at Havnaturfonden vil kunne gennemføre forskning i relation til

fondens formål, f.eks. forskning i virkemidler til naturgenopretning og nye metoder til kortlægning af havet.

Det foreslås i bestemmelsens *stk. 3, nr. 3*, at Havnaturfonden kan udføre kortlægning af områder til naturgenopretning i det danske havareal, hvor forekomsten af forskellige naturtyper og den konkrete tilstand ikke er velkendt.

Det foreslåede indebærer, at Havnaturfonden vil kunne gennemføre en kortlægning af hele eller dele af det danske havareal, herunder både traditionel kortlægning via skib eller med nyere teknologi som kortlægning via laser fra fly.

Med begrebet kortlægning menes, at fonden kan indsamle viden om et givet havareal og på den baggrund vurdere, om havområdet er i en god økologisk tilstand og hvis ikke, hvad der skal til for, at havområdet kommer i en god økologisk tilstand.

Kortlægningen efter det foreslåede *stk. 3, nr. 3*, skal bidrage til at klarlægge genopretningsbehovet i de dele af det danske havareal, hvor forekomsten af forskellige naturtyper og den konkrete tilstand ikke er velkendt. Kortlægningen vil også kunne foretages med henblik på at bidrage til projekter med naturtiltag ved havvindmølleparker og andre anlæg til vedvarende energi.

Det foreslås i bestemmelsens *stk. 3, nr. 4*, at Havnaturfonden kan deltage i udviklingen af en digital infrastruktur til lagring og udstilling af miljødata og et værktøj til gennemførelse af økosystemanalyser.

Det foreslåede indebærer, at Havnaturfonden i samarbejde med øvrige myndigheder vil kunne udvikle og udbygge den digitale infrastruktur til lagring og udstilling af miljødata, inklusive geodata og metocean-data, samt et værktøj til gennemførelse af økosystemanalyser. Udviklingen af den digitale infrastruktur baserer sig primært på systemer og metoder, der allerede er i brug og er konsensus omkring. Udviklingen vil foregå ved moduludvikling, hvor der vil ske løbende fremdrift med fastsatte delmål. Den digitale infrastruktur og værktøjet til gennemførelse af økosystemanalyser er delvist forankret i Styrelsen for Grøn Arealomlægning. Styrelsen vurderer, at den digitale infrastruktur vil have en overskuelig kompleksitet, og at udviklingen kan tilpasses økonomi og tidsplan løbende. Værktøjet til økosystemanalyser er i den indledende foranalysefase, og projektet vil løbende blive evalueret og ambitionerne vil blive tilpasset den tilhørende økonomi, så der kan etableres en basal udgave af værktøjet, som er tilstrækkelig til at kunne anvendes.

Det foreslås i bestemmelsens *stk. 4*, at miljøministeren udvælger naturgenopretningsprojekter i det danske havareal, jf. *stk. 3, nr. 1*, hvor det vurderes som sandsynligt, at projekterne vil være omkostningseffektive og vil have en positiv og langvarig effekt for havnaturen.

Det foreslåede indebærer, at fonden vil anvende sine midler til de konkrete naturgenopretningsprojekter, hvor det vurderes, at den forventede natureffekt står mål med omkostningerne, og hvor det kan sandsynliggøres, at der kan opnås en langvarig, og helst vedvarende, effekt. Efter den foreslåede bestemmelse vil Havnaturfondens sekretariat gennemføre den konkrete vurdering af projekterne. Det forudsættes, at Havnaturfondens sekretariat i forbindelse med vurderingen af projekter vil høre det rådgivende udvalg. Havnaturfondens sekretariat vil ligeledes, efter høring af det rådgivende udvalg, vurdere, hvordan Havnaturfondens midler skal fordeles mellem tilskudsprojekter og Havnaturfondens egne projekter. Efter

den foreslåede bestemmelse kan langvarig effekt sandsynliggøres gennem relevante forundersøgelser, der sikrer, at de konkrete indsatser udføres ved f.eks. at etablere stenrev på en stabil bund samt ved at lave genopretningsindsatser i områder med høj kolonisering af flerårige arter, det vil sige arter, der lever i flere år, høj diversitet m.v.

Det foreslås i bestemmelsens *stk. 5*, at miljøministeren kan iværksætte evaluering af effekten af Havnaturfondens naturgenopretningsprojekter i det danske havareal, jf. *stk. 3, nr. 1*.

Det foreslåede indebærer, at miljøministeren vil kunne iværksætte evaluering af de naturgenopretningsindsatser, som Havnaturfonden beslutter at anvende midler til. Det kan f.eks. være ved brug af feltbaseret monitoring af kolonisering af arter, artsrigdom, diversitet med videre. Der skal som udgangspunkt effektevalueres efter et projekts afslutning, medmindre det konkret vurderes umuligt eller uhensigtsmæssigt. Dette vil f.eks. være, hvis Havnaturfondens sekretariat vurderer, at udgifterne til effektevaluering vil blive uforholdsmæssigt store i forhold til udgifterne til den reelle naturgenopretning. Havnaturfondens sekretariat vil vurdere, hvor lang tid efter et projekts afslutning det mest hensigtsmæssigt giver mening at evaluere.

Det foreslås i bestemmelsens *stk. 6*, at miljøministeren fastsætter nærmere regler om gennemførelse af og tilskud til aktiviteter omfattet af *stk. 3*, herunder om udvælgelse og gennemførelse af projekter samt om indsamling og videregivelse af viden.

Det foreslåede indebærer, at ministeren vil fastsætte regler om anvendelsen af de midler til fonden, der er afsat på finansloven, herunder til at gennemføre naturgenopretningsprojekter i det danske havareal, jf. det foreslåede *stk. 3, nr. 1*.

Det foreslåede indebærer herunder, at ministeren vil fastsætte regler om tilskud til aktiviteter omfattet af *stk. 3*. Den foreslåede bestemmelse skal forstås i sammenhæng med tekstanmærkning nr. 106 til § 23 på finansloven for 2025, der tillige indeholder bemyndigelse til, at miljøministeren fastsætter regler om tilskudsordninger.

(Til § 38 a)

Det foreslås i § 38 a, *stk. 1*, at miljøministeren nedsætter et uafhængigt udvalg, som skal rådgive Havnaturfonden om dens aktiviteter.

Den foreslåede § 38 a, *stk. 1*, indebærer, at miljøministeren vil skulle nedsætte et rådgivende udvalg vedrørende Havnaturfondens aktiviteter, som en selvstændig forvaltningsmyndighed, der er uafhængig af miljøministeren. Udvalget vil efter den foreslåede bestemmelse blive betjent af et sekretariat i Havnaturfonden i Miljø- og Ligestillingsministeriet.

Det rådgivende udvalg vil skulle rådgive miljøministeren og Havnaturfonden. Det rådgivende udvalg vil ikke kunne træffe beslutninger om Havnaturfondens arbejde. Det foreslåede indebærer desuden, at fonden både kan rådgive ministeren, hvis fonden gennemfører sine egne projekter f.eks. gennem offentlige udbud, og hvis fonden giver tilskud til, at offentlige myndigheder eller private organisationer kan gennemføre naturgenopretningsprojekter efter regler, som miljøministeren forventes at fastsætte med hjemmel i tekstanmærkning nr. 106 til § 23 på finansloven for 2025, jf. ovenfor pkt. 2.2.2.

Det foreslås i § 38 a, stk. 2, at miljøministeren udpeger medlemmerne af det rådgivende udvalg efter forhandling med klima-, energi- og forsyningsministeren.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at miljøministeren vil skulle gennemføre en forhandling med klima-, energi- og forsyningsministeren, inden miljøministeren udpeger medlemmerne af det rådgivende udvalg. Efter forhandlingen udpeger miljøministeren efter den foreslåede bestemmelse medlemmerne af udvalget. Det forudsættes, at miljøministeren efter den foreslåede bestemmelse ved udpegningen af det rådgivende udvalg vil skulle sikre, at udvalget repræsenteres af relevante aktører, der kan rådgive fonden om dens aktiviteter i relation til fondens formål, herunder især fagpersoner fra landsdækkende foreninger, interesse- og erhvervsorganisationer, som varetager interesser angående naturbeskyttelse, havmiljø, klima, bæredygtig grøn omstilling, biodiversitet samt forskningsmiljøer og universiteter, som bidrager fagligt og videnskabeligt til disse former for interessevaretagelse.

For at fonden kan gennemføre sine aktiviteter, vil det således kræve, at de aktører, som ministeren udpeger til det rådgivende udvalg efter det foreslåede stk. 2, er indstillet på at indgå i et samarbejde med fonden. De nævnte aktører fra forskellige sektorer og vidensområder vil efter den foreslåede bestemmelse skulle rådgive ministeren om fondens aktiviteter ud fra forskellige faglige perspektiver, således at ministeren kan agere på det bedst mulige grundlag.

Den foreslåede bestemmelse vil skulle ses i sammenhæng med lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 645 af 8. juni 2011, med senere ændringer (ligebehandlingsloven), således at miljøministeren ved udpegningen bør tilsikre en ligelig kønsfordeling blandt udvalgets medlemmer.

Ansatte i ministerier og styrelser forventes ikke at blive udpeget til udvalget. Repræsentanter fra offentligt udpegede råd og udvalg, som ikke er ansatte i ministerier og styrelser, vil kunne udpeges. Kommunalbestyrelsesmedlemmer, regionsrådsmedlemmer og ansatte i kommuner eller regioner vil også kunne udpeges.

Det forudsættes, at hvervet som medlem af udvalget efter forslaget er ulønnet.

Udgifter til møder i det rådgivende udvalg og til dækning af rejseomkostninger for medlemmerne af det rådgivende udvalg forventes at kunne afholdes af fondens midler efter statens regler herfor.

Det foreslås i § 38 a, stk. 3, at miljøministeren fastsætter regler om det rådgivende udvalg, herunder en forretningsorden for udvalget.

Den foreslåede indebærer, at miljøministeren vil kunne fastsætte nærmere regler om det rådgivende udvalg, herunder en forretningsorden, hvor det rådgivende udvalgs rolle, arbejdsgang, arbejdsdeling, protokoller med videre afgrænses.

Den foreslåede indebærer desuden, at miljøministeren vil kunne fastsætte regler om, hvorledes det rådgivende udvalg kan rådgive miljøministeren om aktiviteter i relation til Havnaturfonden, bl.a. placering og udformning af nye genopretnings- og kortlægningsindsatser og om samarbejde med private og offentlige aktører fra erhvervslivet, velgørende fonde og andre relevante organisationer.

Der vil efter den foreslåede bestemmelse kunne fastsættes regler om, hvordan det rådgivende udvalg skal indgå i miljøministerens beslutningsproces om udvælgelse af Havnaturfondens indsatser. Dette forventes at skulle ske, dels ved at udvalget kommer med egne anbefalinger til Havnaturfondens initiativer, dels ved at afgive bemærkninger til Havnaturfondens forslag til initiativer. Konkret forventes der fastsat regler i medfør af det foreslåede stk. 3 om, at det rådgivende udvalgs arbejde følger en proces, hvor det

rådgivende udvalg indledningsvist vil udarbejde anbefalinger til fokusområder, indsatser og mulighederne for ekstern finansiering til Havnaturfondens projekter. Det forventes, at ministeren med hjemmel i det foreslåede stk. 3 fastsætter regler om, at sekretariatet efter høring af det rådgivende udvalg skal udarbejde et oplæg med forslag til nye konkrete indsatser, der kan igangsættes. Det forventes videre, at miljøministeren efter den foreslåede bestemmelse fastsætter regler om, at det rådgivende udvalg efterfølgende vil afgive bemærkninger til sekretariatets forslag, før sekretariatet vil præsentere et revideret forslag til indsatser til miljøministeren.

Til § 2

Til nr. 1

Efter § 14, stk. 1, i lov om maritim fysisk planlægning (herefter havplanloven), må statslige og kommunale myndigheder bortset fra de i §§ 15 og 16 nævnte tilfælde ikke efter anden lovgivning vedtage planer om eller meddele tilladelse m.v. til anlæg eller arealanvendelser, der er i strid med havplanen eller i strid med et forslag til havplan eller ændringer af havplanen, der er offentliggjort af erhvervsministeren.

Den gældende § 14, stk. 1, giver kun mulighed for dispensation fra havplanen i de tilfælde, der er nævnt i lovens §§ 15 og 16.

Da der med lovforslaget indføres en ny dispensationsmulighed i § 16 a, foreslås det, at henvisningen i § 14, stk. 1, ændres til også at omfatte den foreslåede § 16 a.

Ændringen er således en konsekvens af den foreslåede § 16 a, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 4.

Til nr. 2

Havplanloven fastsætter rammerne for gennemførelsen af en planlægning af de danske havområder, jf. lovens § 1, stk. 1. Af bemærkningerne til § 1, jf. Folketingstidende 2015-16, tillæg A, L 131 som fremsat, side 19, fremgår, at havplanlægningen forudsættes at være helhedsorienteret. Det vil sige, at der i planlægningen skal foretages en afvejning af de forskellige - eventuelt modstridende – interesser på tværs af sektorer og interesser. Et væsentligt mål med planlægningen er således at fremme sameksistensen mellem forskellige relevante aktiviteter og anvendelser og bl.a. herved begrænse omfanget af konflikter på havet og skabe større investeringssikkerhed for de udvalgte sektorer.

Et af formålene med havplanen er således at sikre en helhedsorienteret, langsigtet planlægning for det samlede danske havareal, herunder at bidrage til en bæredygtig udvikling af de sektorer, der er nævnt i lovens § 5, stk. 2. Disse erhvervssektorer er generelt kendetegnet ved, at for disse sektorer udarbejdes sektorplaner med henblik på at kunne foretage relativt langsigtede og målrettede investeringer. Havplanlægningen for de i § 5 nævnte sektorer og interesser sigter derfor også generelt mod en mere langsigtet planlægning med en 20- eller 30-årig horisont, med henblik på at kunne imødekomme udviklingsbehovene hos de maritime erhverv og hensynet til miljøet, jf. lovbemærkningerne til § 5, jf. Folketingstidende 2015-16, tillæg A, L 131 som fremsat, side 23.

Det følger af havplanlovens § 6, nr. 2, at der ved gennemførelse af havplanlægningen efter § 5 skal tages hensyn til relevante eksisterende og fremtidige aktiviteter og anvendelser og deres indvirkning på miljøet og naturressourcerne.

Erhvervsministeren er i henhold til lovens § 9 tillagt planlægningskompetencen for havplanen. Dette gøres ved bekendtgørelse om Danmarks havplan.

Erhvervsministeren udsteder således havplanen, og havplanen revideres og ajourføres mindst hvert 10. år, jf. § 10, stk. 2, 2. pkt. Erhvervsministeren kan inden for den 10-årige planperiode fastsætte regler om ændring af havplanen efter lovens § 11, der foreskriver, hvordan en sådan ændring foretages.

Havplanlovens § 14, stk. 1, fastsætter regler om havplanens retsvirkninger, hvorefter der i udgangspunktet ikke må meddeles tilladelse m.v., til anlæg eller arealanvendelser, der er i strid med havplanen eller er i strid med et forslag til havplan eller ændringer af havplanen, der er offentliggjort af erhvervsministeren. Ifølge bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2015-16, tillæg A, L 131 som fremsat, side 27, er det den pågældende ressortmyndighed, der træffer afgørelse om, hvorvidt der skal meddeles tilladelse eller ej, og som er ansvarlig for, at tilladelsen ikke strider mod havplanen.

Energiklagenævnet har den 6. maj 2024 hjemvist i alt 20 sager, hvor Energistyrelsen har givet afslag på forundersøgelsestilladelser efter åben dør-ordningen. Energiklagenævnet henviser i hjemvisningerne bl.a. til, at havplanlovens § 14, stk. 1, ikke kan forstås således, at der kun kan ansøges om forundersøgelsestilladelser til arealer, der allerede er udlagt til udviklingszoner for vedvarende energi i havplanen, men at det i givet fald konkret må vurderes, om et sådant projekt kan indebære, at der skal fremsættes et forslag til en ændring af havplanen eller en ny havplan.

Det er klagenævnets opfattelse, at der ved vurderingen af de planmæssige forhold, burde være foretaget en konkret vurdering af, om der var grundlag for at foretage en ændring af den eksisterende havplan eller foretage en justering af det ansøgte område.

Der er med Energiklagenævnets afgørelser opstået tvivl om, hvorvidt myndigheder har pligt til at overveje, om der er grundlag for at foretage ændringer af havplanen i forbindelse med behandling af ansøgninger om tilladelse til anlæg eller arealanvendelser, der er i strid med havplanen.

Det er vurderingen, at det ikke er i overensstemmelse med intentionerne bag havplanloven, at havplanen skal overvejes ændret på baggrund af enkeltsagsadministrationen. Udgangspunktet efter loven er netop en langsigtet og helhedsorienteret planlægning, som ikke nødvendigvis skal kunne påvirkes på enkeltsagsniveau.

Det vurderes, at der på baggrund af de trufne afgørelser er behov for en ændring af loven, der skal sikre, at havplanen fastholdes som overordnet og helhedsorienteret styringsværktøj, der ikke skal ændres på ad hoc-basis for enkeltprojekter.

Det foreslås derfor, at der indsættes et nyt 2. *pkt.* i § 14, stk. 1, for at tydeliggøre, at statslige og kommunale myndigheder skal afslå en ansøgning om tilladelse til anlæg eller arealanvendelse, der er i strid med havplanen, forslag til havplan eller ændringer af havplanen.

Det vil således blive tydeliggjort, at både den sektormyndighed, som der ansøges om tilladelser til anlæg eller arealanvendelse hos, og erhvervsministeren, som administrerer havplanen, vil skulle afslå en ansøgning om tilladelse til anlæg eller arealanvendelse, der er i strid med havplanen, forslag til havplan eller ændringer af havplanen. Ændringen vil også tydeliggøre, at der ikke er pligt for myndighederne

til at overveje eller foretage en ændring på baggrund af enkeltansøgninger, der afslås. Dette gælder uanset begrundelsen for afslaget, ligesom det gælder uanset, om der meddeles helt eller delvis afslag på ansøgningen.

Formålet er at sikre, at havplanen forbliver et helhedsorienteret og langsigtet styringsværktøj, der ikke bliver ændret på ad hoc-basis som følge af enkeltansøgninger hos de offentlige myndigheder, hvis afgørelser skal udstedes i overensstemmelse med den gældende havplan eller et offentliggjort udkast til samme.

Ændringen vil således medføre, at statslige og kommunale myndigheder – som det oprindeligt har været intentionen – vil skulle afslå planer eller tilladelser m.v., som er i strid med havplanen, forslag til havplanen eller ændringer af havplanen, der er offentliggjorte, medmindre der er tale om et tilfælde efter § 15, § 16 eller § 16 a. Dette gælder igangværende som nye sager.

Bestemmelsen udelukker ikke, at erhvervsministeren kan foretage en ændring af havplanen, jf. lovens § 11, hvis helt særlige forhold såsom væsentlige samfundsmæssige forhold eller betydelige økonomiske hensyn tilsiger det. Ændringerne skal i givet fald basere sig på en helhedsvurdering, hvor alle relevante forhold inddrages, og skal gennemføres på en måde, der ikke skader den langsigtede planlægning for de berørte sektorer og interesser.

Til nr. 3

Det fremgår af § 14, stk. 2, at retsvirkningen af forslag til havplan og ændring af havplanen efter stk. 1 bortfalder, hvis erhvervsministeren beslutter, at forslaget ikke skal gennemføres, dog senest 2 år efter afslutningen af den offentlige høring.

Det er i lovforslagets § 2, nr. 2, foreslået at indsætte et 2. pkt. til § 14 om offentlige myndigheders ret og pligt til at afslå en ansøgning om tilladelse til anlæg eller arealanvendelse, der er i strid med havplanen.

Som en konsekvens heraf foreslås i § 14, stk. 2, indsat, at henvisningen til stk. 1 begrænses til 1. punktum, da stk. 2 kun vedrører retsvirkningen af forslag til havplan og ændring af havplanen, og ikke forslaget til det nye 2. pkt. i stk. 1.

Der er således tale om en konsekvensrettelse som følge af lovforslagets § 2, nr. 2.

Til nr. 4

Efter havplanlovens § 14, stk. 1, må statslige og kommunale myndigheder bortset fra de i § 15 og § 16 nævnte tilfælde ikke efter anden lovgivning vedtage planer om eller meddele tilladelse m.v. til anlæg eller arealanvendelser, der er i strid med havplanen eller i strid med et forslag til havplan eller ændringer af havplanen, der er offentliggjort af erhvervsministeren.

Efter § 15 i loven er det muligt at give tilladelse eller vedtage en plan i strid med havplanlægningen, hvis planen eller tilladelsen skal sikre opfyldelse af EU-retlige eller internationale forpligtelser, og det ikke kan afvente ændring af havplanen. Dette skal ske efter forhandling med erhvervsministeren med sigte på at sikre en ensartet anvendelse af undtagelsesmuligheden.

§ 16 sikrer, at havplanen ikke er til hinder for, at der kan træffes foranstaltninger m.v. efter lov om

sikkerhed til søs i situationer, hvor det er nødvendigt og uopsætteligt af hensyn til sejladsikkerheden, forebyggelse af fare og forebyggelse af, at der lægges den frie sejlads hindringer i vejen m.v. De pågældende foranstaltninger m.v. omfatter bl.a. påbud, forbud og etablering af afmærkning. Øvrige berørte ministre oplyses om disse foranstaltninger, når disse fraviger havplanen, forslag til havplan eller ændringer heraf, der er offentliggjort.

I andre tilfælde kan anlæg og arealanvendelser, der er i strid med havplanen, kun gennemføres, hvis der tilvejebringes en ny havplan, forslag til havplan eller ændring af havplanen, som muliggør dette.

Midlertidige arealanvendelser med henblik på forskning, udvikling eller test vil således ikke i alle tilfælde kunne realiseres. I de fleste tilfælde vil der være tale om, at disse arealanvendelser ønskes i områder, som ikke er udlagt hertil.

Det er vurderingen, at tilladelse til disse arealanvendelser, når de understøtter den grønne omstilling, ikke bør afvente processen med udstedelse af en ny havplan, forslag til havplan eller ændring af havplanen, bl.a. på grund af deres midlertidige varighed. Selvom tilladelse til arealanvendelsen skulle være i overensstemmelse med et forslag til ændring af havplanen, der er offentliggjort af erhvervsministeren, vil det kunne være i strid med havplanen, hvorfor sektormyndigheden vil skulle afvente udstedelsen af ændringen, før der kan gives tilladelse. Dette kan være en tidsmæssig langvarig proces, der vil kunne forsinke eller i værste fald hindre forskning, udvikling eller test med henblik på grønne løsninger.

Det foreslås derfor at indsætte en ny § 16 a, hvorefter erhvervsministeren på baggrund af anmodning fra en statslig myndighed kan dispensere fra bestemmelser i havplanen, forslag til havplan og ændring af havplanen til arealanvendelser med henblik på forskning, udvikling eller test, som er tidbegrænset til maksimalt 4 år. Arealanvendelserne skal have til formål at understøtte og fremskynde mål inden for klima, vedvarende energi, natur, miljø og biodiversitet.

Den foreslåede ændring giver erhvervsministeren mulighed for på baggrund af en anmodning fra en sektormyndighed på visse betingelser at meddele en midlertidig dispensation fra havplanen, forslag til havplan eller ændringer af havplanen med henblik på at smidiggøre processen for arealanvendelse med henblik på forskning, udvikling eller test.

Med forskning, udvikling eller test menes anvendelser af arealet, der har som mål at udvikle nye eller forbedrede produkter, processer eller tjenesteydelser inden for alle områder, teknologier, industrier eller sektorer, eller der har som mål at opnå ny viden til gavn for flere eller med det formål at udvikle nye eller væsentlig forbedrede produkter, produktionsmetoder eller tjenesteydelser. Med forskning, udvikling og test menes endvidere, at der er tale om arealanvendelser, der endnu ikke er på kommercielt niveau.

Det kan f.eks. være grundforskning, der indebærer eksperimentelt eller teoretisk arbejde, hovedsagelig med henblik på erhvervelse af ny viden om de grundlæggende årsager til fænomener og observerbare forhold uden direkte kommerciel anvendelse for øje.

Hvad der konkret udgør arealanvendelser med henblik på forskning, udvikling eller test med henblik på grønne løsninger vil afhænge af sektorlovgivningen. Det kan tænkes, at det ikke i alle tilfælde vil være defineret i sektorlovgivningen. I så tilfælde er det vurderingen, at det vil fremgå af praksis og/eller vejledning eller bekendtgørelse på sektormyndighedens område. Det er således sektormyndigheden, der skal foretage vurderingen af, om arealanvendelsen opfylder kriterierne for at blive betragtet som forskning, udvikling eller test.

Som eksempler på arealanvendelser m.v., der vil blive omfattet af den foreslåede § 16 a, kan nævnes

arealanvendelse til test af vedvarende energianlæg på havet, med henblik på forskning, udvikling eller demonstration af nye projekter og processer, som er omfattet af § 22 a i lov om vedvarende energi.

Bestemmelsen har til formål at muliggøre, at arealer kan udnyttes i en tidsbegrænset periode. Der bør uanset tidsbegrænsningen udvises tilbageholdenhed med anvendelsen af dispensationsadgangen, idet der er tale om en undtagelse til lovens almindelige regel om, at omfattende ændringer kun kan foretages ved tilvejebringelse af ny havplan eller ændring heraf, og den heraf følgende inddragelse af offentligheden.

Hvis den ønskede anvendelse har en længerevarende karakter, og varigheden forventes at være mere end 4 år, kan der ikke meddeles dispensation fra havplanen.

Det er således et kriterie, at sådanne dispensationer tidsbegrænses til maksimalt 4 år, hvilket vil fremgå som vilkår i en dispensation. De 4 år indbefatter enhver sagsbehandling, der måtte ligge hos sektormyndigheden ifm. arealanvendelsen samt forberedelse og evt. oprydning af arealet, således at anlæg m.v. er fjernet ved dispensationsperiodens udløb, og der er sket fuld dekommissionering.

Derudover er det et kriterie, at arealanvendelsen tilsigter at understøtte og fremskynde mål inden for klima, vedvarende energi, natur, miljø og biodiversitet.

Det er sektormyndigheden, som vil skulle kunne dokumentere, at arealanvendelsen har til hensigt at støtte mål inden for klima, vedvarende energi, natur, miljø og biodiversitet.

Det er desuden et kriterie, at arealet ikke forventes at skulle anvendes til det eller de formål, som det i havplanen eventuelt er udlagt til. Såfremt området er udlagt som udviklingszone eller særlig anvendelseszone til et andet formål eller konkret projekt, vil sektormyndigheden i forbindelse med anmodningen skulle dokumentere, at der forinden er sket samråd med den relevante minister, jf. bekendtgørelse om Danmarks havplan, hvorefter der, hvis et område tillige er udlagt til andre formål eller konkrete projekter, kun kan meddeles tilladelse m.v. eller vedtages planer efter samråd med ressortministeren for det formål eller projekt, som området også er udlagt til.

Det kan desuden tænkes at andre myndigheder også har reelle ønsker om at anvende arealet, hvilket kræver at der bl.a. bliver foretaget en myndighedshøring i forbindelse med en anmodning om dispensation, jf. nærmere neden for. Efter § 4 i lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 582 af 24. maj 2017, skal Forsvaret kunne konstatere og afvise krænkelser af dansk suverænitet og varetage myndighedsopgaver. På baggrund heraf meddeles dispensation efter tilsagn fra forsvarsministeren for områder, der benyttes af Forsvaret, eller som ligger inden for Line-of-Sight af Forsvarets kyst- eller luftvarslingsradarer.

Der er tale om en generel dispensation til anvendelse af området. Det vil dog også fremgå som et vilkår i dispensationen, at sektormyndigheden i sin enkeltsagsadministration på baggrund af dispensationen ikke kan meddele tilladelse til anlæg eller arealanvendelser, der ikke vil kunne fjernes eller på anden måde vil medføre en væsentlig miljøpåvirkning af området jf. lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). Dispensationen kan således ikke anvendes til at give tilladelse til at opstille testprojekter med et omfang, der vil medføre væsentlige miljøpåvirkninger. Anlæg eller arealanvendelser, der vil medføre en væsentlig miljøpåvirkning af området, jf. miljølovgivningen, skal dermed placeres i zoner udlagt til formålet i havplanen.

Det påhviler endvidere sektormyndighederne som tilladelsesmyndighed at overholde øvrig gældende lovgivning og at vurdere, om forpligtelser, der følger af EU-retten, herunder forpligtelser der følger af EU's naturdirektiver (habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne) og vandrammedirektivet, overholdes. Til-

svarende skal sektormyndighederne som tilladelsesmyndighed overholde havstrategiens miljømål og indsatsprogram, herunder udpegningen af havstrategiområder.

Der vil kunne søges om dispensation inden for alle typer zoner i havplanen.

Dispensationsadgangen vil være møntet på alle de typer af sektorer og interesser, hvortil der er udlagt udviklingszoner i havplanen, herunder forskning- og udviklingsaktiviteter inden for vedvarende energi, havbrug, skaldyrsopdræt m.v.

Det vil være den relevante sektormyndighed, der ønsker at udnytte et areal, som ikke i havplanen er udlagt til formålet, der vil skulle anmode om dispensation til at fravige havplanen til forskning, udvikling eller test med henblik på grønne løsninger. Sektormyndigheden er dog ikke forpligtet til at søge om dispensation fra havplanen, ændring af havplanen eller forslag til havplan. Sektormyndigheden bør derfor foretage en indledende vurdering af, om der bør søges om dispensation.

Sektormyndigheden vil i forbindelse med anmodningen således skulle redegøre for, hvorfor havplanen, forslag til havplan eller ændring af havplanen bør fraviges ved dispensation.

Sektormyndigheden har tillige en forpligtelse til at sikre, at der ikke reserveres havområder i større geografisk udstrækning og længere tidsmæssig varighed end nødvendigt i henhold til de formål, som ligger bag anmodningen om dispensation.

Det vil være op til erhvervsministeren at vurdere, om der for det konkrete areal skal meddeles dispensation. Erhvervsministeren foretager sin vurdering ud fra en afvejning af de hensyn, der ligger bag arealudlægget, og sektormyndighedens anmodning om midlertidig dispensation.

Ved vurdering af om midlertidig dispensation skal meddeles, vil erhvervsministeren lægge vægt på, at sektormyndigheden har foretaget afvejningen af hensynet med planlægningen i havplanen for det konkrete område over for hensynet til muligheden for at kunne tillade arealanvendelse til forskning, udvikling eller test med henblik på grønne løsninger. Med henblik herpå vil erhvervsministeren foretage en høring af de øvrige berørte ministre, som havplanen er vedtaget i samråd med, ligesom der vil blive foretaget en høring af andre relevante offentlige myndigheder samt i særlige tilfælde en offentlig høring. Som udgangspunkt afdækkes relevante interesser ifm. den myndighedshøring, som sektormyndigheden foretager. Erhvervsministeren kan dog i særlige tilfælde, hvor der er forudgående kendskab til konkrete og væsentlige interesser i området, foretage en offentlig høring. Med konkrete og væsentlige interesser forstås en konkret aktivitet, som vil blive berørt i væsentlig grad, hvis der gives dispensation til, at området anvendes til forskning, udvikling eller test med henblik på grønne løsninger. Det kan eksempelvis være i tilfælde, hvor der er forudgående kendskab til væsentlige rekreative aktiviteter, som ikke vil kunne finde sted i andre tilsvarende områder.

Erhvervsministeren vil også tage stilling til, om dispensationen er forenelig med de overordnede mål og hensyn med havplanen, herunder som de fremgår i havplanloven og i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/89/EU af 23. juli 2014 om rammerne for maritim fysisk planlægning.

Erhvervsministeren vil således bl.a. vurdere, om dispensation vil tage hensyn til økonomiske, sociale og miljømæssige forhold samt sikkerhedsaspekter for at støtte en bæredygtig udvikling og vækst på havet under anvendelse af en økosystembaseret tilgang og for at fremme sameksistensen af forskellige relevante aktiviteter og anvendelser, jf. lovens § 5, stk. 1.

Der vil ikke kunne gives dispensationer, der strider mod forpligtelser, der følger af EU-retten, herunder forpligtelser der følger af EU's naturdirektiver (habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne), vandrammedirektivet samt havstrategiens miljømål og indsatsprogram, herunder udpegningen af havstrategiområder.

Erhvervsministeren vil ikke foretage en vurdering af eventuelle konkrete ansøgninger om tilladelse til anvendelse af området. Denne sagsbehandling er fortsat henlagt sektormyndigheden.

Dispensationen er en fravigelse af havplanens arealudlæg og ikke af de overordnede mål og hensyn med havplanen.

Det vil være muligt at forlænge en dispensation, således at perioden for den samlede dispensation fra den første dispensation meddeles til perioden for eventuelle forlængelser udløber og arealet er opryddet maksimalt udgør 4 år. Der vil i tilfælde af forlængelse af dispensationen blive foretaget en fornyet myndighedshøring og i særlige tilfælde offentlig høring. Der vil desuden blive foretaget en fornyet vurdering af anmodningen om forlængelse. Såfremt sektormyndigheden vurderer, at området er særligt egnet til mere varigt at fremskynde arealanvendelse på sektormyndighedens område og derfor skal kunne anvendes i mere end 4 år, bør sektormyndigheden overveje, om området i stedet bør udpeges til formålet i forbindelse med en ændring af havplanen.

En dispensation vil fravige havplanen og evt. efterfølgende forslag til havplan eller ændringer af havplanen. Udlæg i området vil derfor skulle respektere dispensationen under dens varighed. Det øvrige, oprindelige plangrundlag gælder stadig.

Dispensationen fra havplanen udstedes af en statslig myndighed, dvs. erhvervsministeren, til en anden myndighed, dvs. sektormyndigheden. Dispensationen omhandler alene den overordnede mulighed for at anvende det pågældende areal til midlertidig forskning, udvikling eller test. Dispensationen giver sektormyndigheden mulighed for f.eks. at meddele tilladelse til konkrete forsknings-, udviklings- eller testaktiviteter eller projekter, forudsat at betingelserne i sektormyndighedens egen lovgivning er opfyldt. Dispensationen fra havplanen medfører således ikke i sig selv en rettighed for virksomheder eller sektorer. Rettigheden opstår først, hvis sektormyndigheden meddeler tilladelse til det ansøgte, og det påhviler sektormyndigheden som den myndighed, der meddeler tilladelse til det ansøgte, at vurdere, om EU's statsstøttere regler overholdes.

Det vil således være sektormyndighederne, der træffer afgørelse om tilladelse til anlæg eller arealanvendelser, efter at dispensationen er meddelt. Sektormyndighedens afgørelse vil kunne påklages efter klagebestemmelserne i den lovgivning, som tilladelsen er meddelt i henhold til.

Dispensationer vil fremgå af havplan.dk.

Arealanvendelser, der har en videregående karakter, f.eks. hvis det ikke har den fornødne midlertidige karakter, enten fordi det tidsmæssigt er længerevarende eller fordi det vil efterlade en væsentlig miljøpåvirkning af området jf. lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), må afvente tilvejebringelsen af en ny plan eller forslag til ændring af plan, hvor de vil indgå i helhedsvurderingen af planlægningen med henblik på, om de skal indgå i en ny plan eller forslag til ændring af plan.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i lovforslagets afsnit 2.4.

Til nr. 5 og 6.

Efter § 14 i lov om maritim fysisk planlægning er der tilknyttet midlertidige retsvirkninger til havplanen, forslag til havplan og ændringer af havplanen, der er offentliggjort af erhvervsministeren, således at statslige og kommunale myndigheder i udgangspunktet ikke må meddele tilladelser eller vedtage planer (sektorplaner), der er i strid med disse.

Efter § 22, stk. 1, i lov om maritim fysisk planlægning, kan spørgsmålet om, hvorvidt en afgørelse om meddelelse af tilladelse eller endelig vedtagelse af en plan er i strid med havplanen eller forslag til havplan, jf. § 14, påklages efter klagebestemmelserne i den lovgivning, som tilladelsen eller planen er meddelt henholdsvis vedtaget i henhold til.

I det omfang lovgivningen alene giver adgang til at klage over tilsidesættelse af procedureregler, vil det desuagtet være muligt at klage over, at en tilladelse er givet eller en plan er vedtaget i strid med havplanen, jf. stk. 2.

Det fremgår af lovbemærkningerne til § 22, jf. Folketingstidende 2015-2016, A, L 131 som fremsat, side 30, at det forudsættes, at den myndighed, der har meddelt en tilladelse m.v. i strid med havplanen eller forslag til havplan, påser, at forholdet lovliggøres efter bestemmelserne i den lov, som indeholder hjemlen til den pågældende afgørelse.

Med lovforslagets § 2, nr. 4, foreslås, at erhvervsministeren kan dispensere fra bestemmelser i havplanen, forslag til havplanen eller ændringer af havplanen til anlæg eller arealanvendelser med henblik på forskning, udvikling eller test, hvis dispensationen tidsbegrænses til maksimalt 4 år.

Med forslaget vil der midlertidig kunne fraviges fra havplanen, forslag til havplan eller ændringer af havplanen.

Idet der er tale om en fravigelse af havplanen, forslag til havplan eller ændringer af havplanen, vil det i tilfælde af, at der er meddelt dispensation ikke være relevant at påse, om tilladelsen er i overensstemmelse med disse. Det vil i disse tilfælde være relevant at påse, om en tilladelse er i overensstemmelse med en dispensation, der er meddelt af erhvervsministeren efter § 16 a.

Da der er tilknyttet midlertidige retsvirkninger til havplanen, forslag til havplan og ændringer af havplanen, der er offentliggjort af erhvervsministeren, bør det desuden kunne påklages, om en tilladelse er i strid med alle disse.

Det foreslås på den baggrund tilføjet, at § 22, stk. 1, i lov om maritim fysisk planlægning også omfatter ændringer af havplanen og en dispensation, der er meddelt af erhvervsministeren efter § 16 a.

I forlængelse heraf foreslås det tilføjet i § 22, stk. 2, at i det omfang den i stk. 1 omhandlede lovgivning alene giver adgang til at klage over tilsidesættelse af procedureregler, vil det desuagtet være muligt at klage over, at en tilladelse er givet i strid med ændring af havplanen, forslag til havplan eller en dispensation, der er meddelt af erhvervsministeren efter § 16 a.

Til § 3

Det foreslås i stk. 1, at loven træder i kraft den 1. juni 2025.

Det bemærkes, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, idet de relevante hovedlove heller ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. lovekendtgørelse nr. 147 af 19. februar 2024, som ændret ved § 1 i lov nr. 463 af 15. maj 2017, foretages følgende ændring:

»Kapitel 11 a Havnaturfonden

§ 38 Miljøministeren etablerer Havnaturfonden som et sekretariat i Miljø- og Ligestillingsministeriet.

Stk. 3. Havnaturfonden kan gennemføre eller yde tilskud til følgende aktiviteter:

- 1) Naturgenopretningsprojekter i det danske havareal.
- 2) Indsamling af ny viden og systematisering af eksisterende viden om naturgenopretning og sameksistens mellem natur og udbygning af vedvarende energi på havet.
- 3) Kortlægning af områder til naturgenopretning i det danske havareal, hvor forekomsten af forskellige naturtyper og den konkrete tilstand ikke er velkendt.
- 4) Udvikling af digital infrastruktur til lagring og udstilling af miljødata og et værktøj til gennemførelse af økosystemanalyser.

Stk. 5. Miljøministeren kan iværksætte evaluering af effekten af Havnaturfondens naturgenopretningsprojekter i det danske havareal, jf. stk. 3, nr. 1.

Stk. 6. Miljøministeren fastsætter nærmere regler om gennemførelse af og tilskud til aktiviteter omfattet af stk. 3, herunder om udvælgelse og gennemførelse af projekter samt om indsamling og videregivelse af viden.

§ 38 a. aktiviteter.

Stk. 3. Miljøministeren fastsætter regler om det rådgivende udvalg, herunder en forretningsorden for udvalget.»

§ 2

I lov om maritim fysisk planlægning, jf. lovekendtgørelse nr. 400 af 6. april 2020, som ændret ved § 5 i lov nr. 782 af 4. maj 2021, foretages følgende ændringer:

1. I § 14, stk. 1, ændres »§§ 15 og 16« til: »§§ 15, 16 og 16 a«.

2. I § 14, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

§ 14. Bortset fra de i §§ 15 og 16 nævnte tilfælde må statslige og kommunale myndigheder ikke efter anden lovgivning vedtage planer om eller meddele tilladelse m.v. til anlæg eller arealanvendelser, der er i strid med havplanen eller er i strid med et forslag til havplan eller ændringer af havplanen, der er offentliggjort af erhvervsministeren.

Stk. 2. Retsvirkningen af forslag til havplan og ændring af havplanen efter stk. 1 bortfalder, hvis erhvervsministeren beslutter, at forslaget ikke skal gennemføres, dog senest 2 år efter afslutningen af den offentlige høring.

»Statslige og kommunale myndigheder skal afslå en ansøgning om tilladelse til anlæg eller arealanvendelse, der er i strid med havplanen, forslag til havplanen eller ændringer af havplanen.«

3. I § 14, stk. 2, ændres »stk. 1«: »stk. 1, 1. pkt.,«.

4. Efter § 16 indsættes i kapitel 5:

»§ 16 a. Erhvervsministeren kan på baggrund af en anmodning om dispensation fra en statslig myndighed dispensere fra bestemmelser i havplanen, forslag til havplanen eller ændringer af havplanen til anlæg eller arealanvendelser med henblik på forskning, udvikling eller test, som er tidsbegrænset til maksimalt 4 år. Arealanvendelserne skal have til formål at understøtte og fremskynde mål inden for klima, vedvarende energi, natur, miljø og biodiversitet.«

§ 22. Spørgsmålet om, hvorvidt en afgørelse om meddelelse af tilladelse eller endelig vedtagelse af en plan er i strid med havplanen eller forslag til havplan, jf. § 14, kan påklages efter klagebestemmelserne i den lovgivning, som tilladelsen eller planen er meddelt henholdsvis vedtaget i henhold til.

5. I § 22, stk. 1, indsættes efter »havplanen«: », ændring af havplanen«, og efter »§ 14,« indsættes: »eller med en dispensation, der er meddelt af erhvervsministeren, jf. § 16 a,«.

Stk. 2. I det omfang den i stk. 1 omhandlede lovgivning alene giver adgang til at klage over tilsidesættelse af procedureregler, vil det desuagtet være muligt at klage over, at en tilladelse er givet eller en plan er vedtaget i strid med havplanen.

6. I § 22, stk. 2, indsættes efter »havplanen«: », ændring af havplanen, forslag til havplan eller en dispensation, der er meddelt af erhvervsministeren, jf. § 16 a.«